

Eerste meting monitor leefbaarheid Oranje

B. Bieleman

R. Mennes

M. Sijtstra

J. Snippe

EERSTE METING MONITOR LEEFBAARHEID ORANJE

Juni 2015

INRAVAL
Groningen-Rotterdam

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	1
1.3 Onderzoeksopzet	2
1.4 Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2 Oranje en haar inwoners	5
2.1 Inwoners van Oranje	5
2.2 Sociale cohesie	8
2.3 Wonen in Oranje	9
Hoofdstuk 3 Veiligheid	17
3.1 Overlast	17
3.2 (On)veiligheid	20
3.3 Slachtofferschap	22
Hoofdstuk 4 Vertrouwen	25
4.1 Vertrouwen in personen	25
4.2 Vertrouwen in instanties	27
Hoofdstuk 5 Conclusies	33
5.1 Oranje en haar inwoners	33
5.2 Veiligheid	35
5.3 Vertrouwen	37
5.4 Aanbevelingen	38

1. INLEIDING

Dit rapport beschrijft de resultaten van het leefbaarheidsonderzoek in het dorp Oranje. In dit inleidende hoofdstuk behandelen we eerst kort de achtergrond van het onderzoek. Vervolgens presenteren we de probleemstelling en onderzoeksvragen en gaan we in op de onderzoeksopzet. Het hoofdstuk sluit af met een leeswijzer.

1.1 Achtergrond

Oranje is een dorp in de provincie Drenthe, behorend tot de gemeente Midden-Drenthe, gelegen aan het Oranjekanaal tussen Hijken en Smilde. Oranje is gesitueerd rond een voormalige aardappelzetmeelfabriek waar momenteel een attractiepark is gevestigd. In oktober 2014 is aangekondigd dat het bijbehorende bungalowpark 'Recreatiepark Oranje' verhuurd zou worden aan het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), zodat er vluchtelingen kunnen worden opgevangen.

Het aantal vluchtelingen dat momenteel in het Recreatiepark Oranje wordt opgevangen ligt rond de 400, maar zal uiteindelijk 700 gaan bedragen. De inwoners van Oranje hebben hun zorgen geuit over de aanwezigheid van grote aantallen vluchtelingen. Zij vrezen de mogelijke impact die dit heeft op de leefbaarheid in het dorp.

Er is een regiegroep ingesteld waarin verschillende belangengroepen zijn vertegenwoordigd. Deze belangengroepen gaan periodiek met elkaar in overleg onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en secretaris.

De regiegroep wil laten onderzoeken op welke wijze de leefbaarheid van het dorp Oranje en haar inwoners kan worden gewaarborgd en waar mogelijk bevorderd in relatie tot het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje en heeft hiertoe een verzoek bij de gemeente ingediend. Onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL voert dit onderzoek naar de leefbaarheid in Oranje uit en monitort de ontwikkelingen hierin.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Bij dit leefbaarheidsonderzoek staat de volgende probleemstelling centraal:

Op welke wijze kan de leefbaarheid van het dorp Oranje en haar inwoners worden gewaarborgd en waar mogelijk bevorderd in relatie tot het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje?

1.3 Onderzoeksopzet

Om de probleemstelling te beantwoorden zijn diverse onderzoeksactiviteiten in Oranje uitgevoerd. Er zijn interviews met de inwoners van Oranje gehouden en op verschillende locaties in het dorp zijn observaties uitgevoerd.¹ Daarnaast zijn politiecijfers opgevraagd en geanalyseerd. Hieronder lichten we de verschillende onderzoeksactiviteiten nader toe.

Interviews

Alle inwoners van Oranje van 15 jaar of ouder zijn via een brief benaderd om deel te nemen aan het leefbaarheidsonderzoek. In de brief is aan de inwoners uitgelegd wat het doel van het onderzoek is en is aangegeven dat de onderzoekers contact zouden opnemen om een afspraak te maken voor het afnemen van een vragenlijst. De interviews hebben vervolgens bij de inwoners thuis plaatsgevonden. Meerdere leden van hetzelfde huishouden zijn afzonderlijk van elkaar gesproken. Voorafgaand aan het interview is aan de inwoners uitgelegd dat er in vragenlijst onderscheid wordt gemaakt tussen inwoners van het dorp Oranje en bewoners van het asielzoekerscentrum.

De vragenlijst die aan de inwoners van Oranje is voorgelegd bevat voornamelijk gesloten vragen, zodat de resultaten met behulp van meerdere metingen goed gemonitord kunnen worden. De vragen gaan over de mate van sociale cohesie in de gemeenschap, het woonbewustzijn bij de inwoners, in hoeverre inwoners zich inzetten voor buurtzaken, diverse vormen van overlast, slachtofferschap van criminaliteit, vertrouwen in personen en instanties, tevredenheid over de aanpak c.q. inzet van gemeente, politie en COA en gevoelens van onveiligheid. Bij het beantwoorden van gesloten vragen geven inwoners geen toelichting over waarom zij een bepaald antwoord geven. Daarnaast zijn ook enkele open vragen gesteld waarin we inwoners hebben gevraagd naar hun mening over het dorp en de huidige situatie, waarbij een toelichting mogelijk is.

De vragenlijst bevat grotendeels bestaande vragen uit eerdere (leefbaarheids)-onderzoeken. De vragen zijn in dit onderzoek op nagenoeg dezelfde wijze geformuleerd, aangezien ze in het verleden goede en relevante informatie hebben opgeleverd. Bovendien maakt het vergelijken met elders mogelijk en kunnen ontwikkelingen worden gevolgd (monitor). Alle vragen zijn zo geformuleerd dat zij specifiek betrekking hebben op (de situatie in) het dorp Oranje. Een conceptversie van de vragenlijst is besproken met de regiegroep. Vervolgens is de vragenlijst definitief gemaakt.

Respons

Conform de onderzoeksopzet zijn alle 124 inwoners van Oranje van 15 jaar of ouder benaderd om deel te nemen aan het onderzoek (tabel 1.1). Met 104 (84%) van de 124 bewoners hebben de onderzoekers binnen de onderzoeksperiode persoonlijk contact

¹ In het onderzoek wordt steeds gesproken over de inwoners van Oranje en de bewoners van het asielzoekerscentrum.

gehad. De technische non-respons² bedraagt 20 (16%) van de 124 inwoners. Deze inwoners zijn door de onderzoekers op meerdere momenten niet thuis aangetroffen en hebben geen actie ondernomen naar aanleiding van de aankondiging die bij hen is achtergelaten.

De respons is relatief hoog. Uiteindelijk is bij 75 (72%) van de 104 inwoners waar contact mee is geweest een volledige vragenlijst afgenomen. Van de andere 29 inwoners kan één (1%) op het merendeel van de vragen geen antwoord geven, waardoor de vragenlijst onvolledig en niet bruikbaar is, hebben 17 (16%) geweigerd deel te nemen aan het onderzoek (geen interesse) en hebben 11 (11%) aangegeven dat zij de onderzoekers zouden bellen om een afspraak te maken, maar dit vervolgens niet gedaan.

De respons per huishouden ligt hoger dan die per inwoner. De onderzoekers hebben binnen de onderzoeksperiode bij 52 (88%) van de 59 huishoudens contact gehad met ten minste één van de leden van het huishouden. Bij de andere zeven (12%) is er sprake van technische non-respons: niemand van het huishouden is thuis op de diverse contactmomenten. In 43 (83%) van de 52 huishoudens waar contact mee is geweest, is met ten minste één lid van het huishouden een interview gehouden. Van de andere negen (17%) huishoudens wenste geen van de leden aan het onderzoek deel te nemen.

Tabel 1.1 Responsoverzicht interviews, in absolute aantallen en %

	Inwoners van Oranje van 15 jaar of ouder (N=124)	Huishoudens in Oranje (N=59)
Technische non-respons: op meerdere momenten niet thuis	20 (16%)	7 (12%)
Totaal contact gehad	104 (84%)	52 (88%)
Non-respons	29 (28%)	9 (17%)
Vragenlijst onvolledig	1 (1%)	-
Weigering / Geen interesse	17 (16%)	7 (13%)
Zou bellen, maar heeft dit niet gedaan	11 (11%)	2 (4%)
Vragenlijst volledig afgenomen	75 (72%)	43 (83%)
Totaal	124 (100%)	59 (100%)

Observaties

Naast het houden van interviews met de inwoners van Oranje hebben de onderzoekers ook observaties uitgevoerd. De observaties hebben plaatsgevonden aan de hand van een observatieformulier, waarop is genoteerd wat zich op een specifieke dag en tijdstip voordoet op vier vooraf bepaalde locaties in het dorp. Een conceptversie van het observatieformulier is besproken met de regiegroep. Vervolgens is het formulier definitief gemaakt.

² Er is sprake van technische non-respons wanneer er geen contact met inwoners is geweest en we dus niet met zekerheid kunnen zeggen of zij al dan niet bereid waren geweest om mee te werken aan het onderzoek.

De vier observatiegebieden bevatten elk een stuk publieke ruimte aan beide zijden van het Oranjekanaal. Elk gebied is op alle dagen van de week één keer in de ochtend, middag en avond geobserveerd. Dit leidt per onderzoeksgebied in totaal tot 18 observaties (tabel 1.2). Naast het observeren van de vier gebieden hebben de onderzoekers ook bijzonderheden genoteerd die zij gedurende hun verblijf in het dorp hebben geconstateerd.

Bij het uitvoeren van een observatie heeft de onderzoeker zich altijd onopvallend opgesteld. Gedurende vijf minuten zijn passanten en potentieel overlastgevende voorvallen geturfd. Ook zijn de weersomstandigheden genoteerd, zoals temperatuur, wind, regen, sneeuw, mist en bewolking.

Tabel 1.2 Uitgevoerde observaties per gebied, in absolute aantallen

	Aantal observaties (N=72)
Gebied 1 - Ingang dorp oostzijde	18
Gebied 2 - Ingang Recreatiepark	18
Gebied 3 - Bushalte	18
Gebied 4 - Ingang dorp westzijde	18

Politieciijfers

Verder zijn politieciijfers opgevraagd en geanalyseerd. Het betreft gegevens over incidenten, processen verbaal en overlastmeldingen. De politieciijfers staan op zichzelf, maar geven ook steun aan de interviews en observaties. Door gegevens over verschillende periodes op te vragen en met elkaar te vergelijken kunnen we bij vervolgmetingen eventuele veranderingen in de aard en omvang van incidenten en overlastmeldingen vaststellen.

1.4 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk gaan we in op wat de inwoners van Oranje zeggen over (de situatie in) het dorp. Vervolgens komen in hoofdstuk drie diverse vormen van overlast, onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap van criminaliteit aan bod. In het vierde hoofdstuk staat het vertrouwen dat de inwoners van Oranje hebben in verschillende personen en instanties centraal. In het vijfde en laatste hoofdstuk worden de belangrijkste conclusies van het onderzoek gepresenteerd en enkele aanbevelingen gedaan. Waar mogelijk worden in het rapport vergelijkingen gemaakt tussen de meningen en ervaringen van de inwoners van Oranje en onze observaties, politieciijfers en de landelijke Veiligheidsmonitor 2014.

2. ORANJE EN HAAR INWONERS

In dit hoofdstuk gaan we in op wat de inwoners van Oranje zeggen over (de situatie in) het dorp. We behandelen hoe het in het dorp gesteld is met de sociale cohesie en besteden aandacht aan wat inwoners zeggen over het wonen in Oranje. Daarbij richten we ons ook specifiek op het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje. Voordat we op deze onderwerpen ingaan, bespreken we de achtergrondkenmerken van de geïnterviewde inwoners.

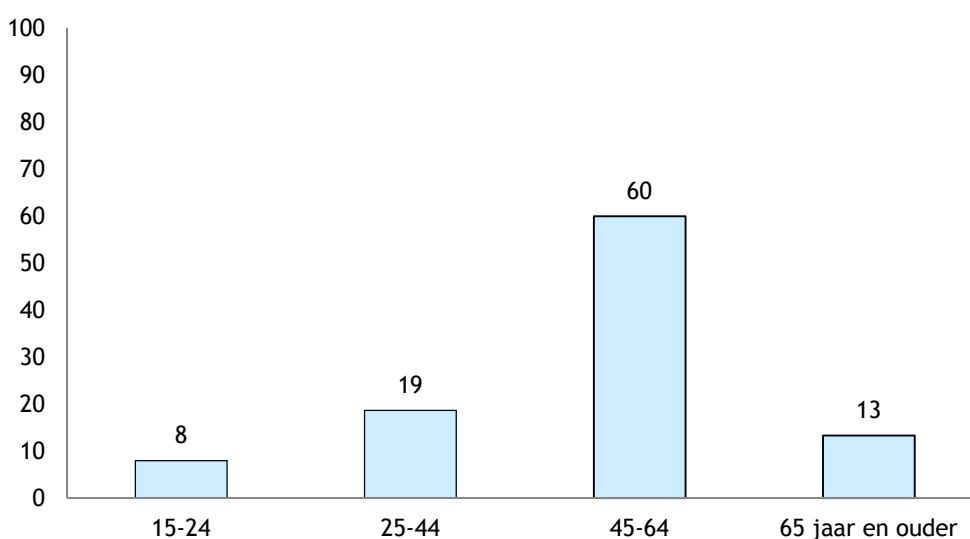
2.1 Inwoners van Oranje

Oranje telt momenteel ongeveer 150 inwoners, waarvan 124 ouder dan 15 jaar zijn. Zoals aangegeven in het eerste hoofdstuk is met 75 van deze 124 inwoners een interview gehouden. In deze paragraaf geven we een overzicht van de achtergrondkenmerken van de inwoners die hebben deelgenomen aan het onderzoek.

Geslacht en leeftijd

Het aantal mannen dat aan het onderzoek heeft deelgenomen is nagenoeg gelijk aan het aantal vrouwen. Van alle geïnterviewde inwoners is 51% man en 49% vrouw. De gemiddelde leeftijd van de ondervraagde inwoners ligt rond de 52 jaar. Van de inwoners die we hebben gesproken is 60% tussen de 45 en 64 jaar oud (figuur 2.1). In de categorie van 15 tot en met 24 jaar hebben we de minste inwoners gesproken, namelijk 8%.

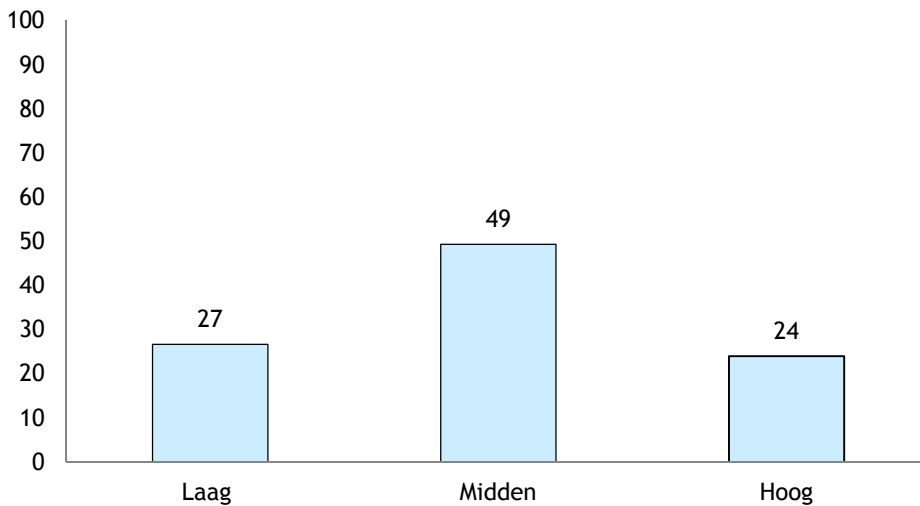
Figuur 2.1 Inwoners van Oranje naar leeftijdscategorieën, in % (N=75)

Opleidingsniveau

Van de geïnterviewde inwoners van Oranje heeft 49% een opleiding die in de categorie ‘midden’ valt (figuur 2.2). Daartoe worden het huidige VMBO (theoretisch of gemengde leerweg), HAVO, VWO en MBO gerekend. In de categorieën ‘laag’ (geen opleiding, lagere school, lager beroepsonderwijs en VMBO (basis en kader)) en ‘hoog’ (HBO en WO) valt respectievelijk 27% en 24% van de inwoners.

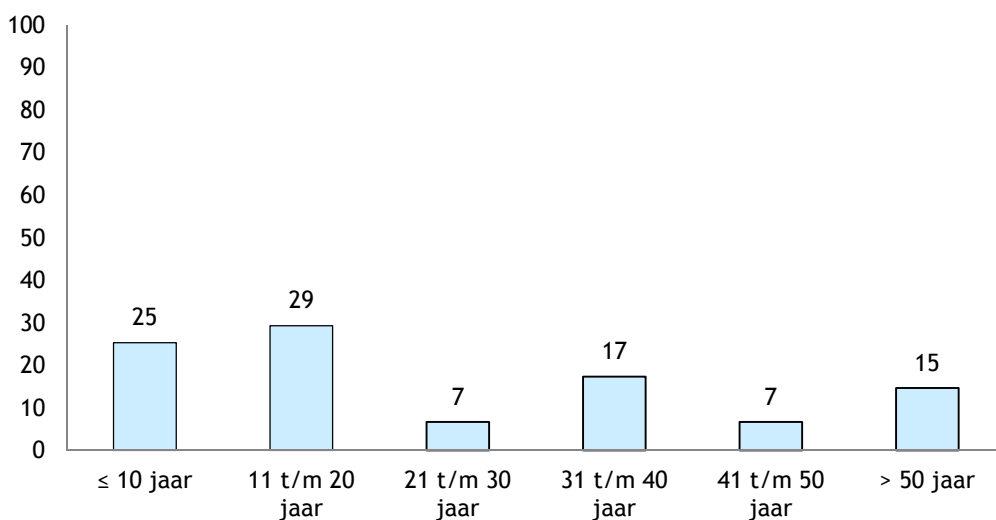
Figuur 2.2 Inwoners van Oranje naar categorieën van opleidingsniveau, in % (N=75)

Woonduur

De inwoners die we hebben gesproken wonen doorgaans al geruime tijd in Oranje. De gemiddelde woonduur ligt rond de 26 jaar. Uit figuur 2.3 blijkt dat het grootste gedeelte van de inwoners tussen de 11 en 20 jaar in het dorp woont, namelijk 29%. Verder woont 15% van de inwoners al 50 jaar of langer in Oranje, terwijl 25% 10 jaar of minder in het dorp woonachtig is.

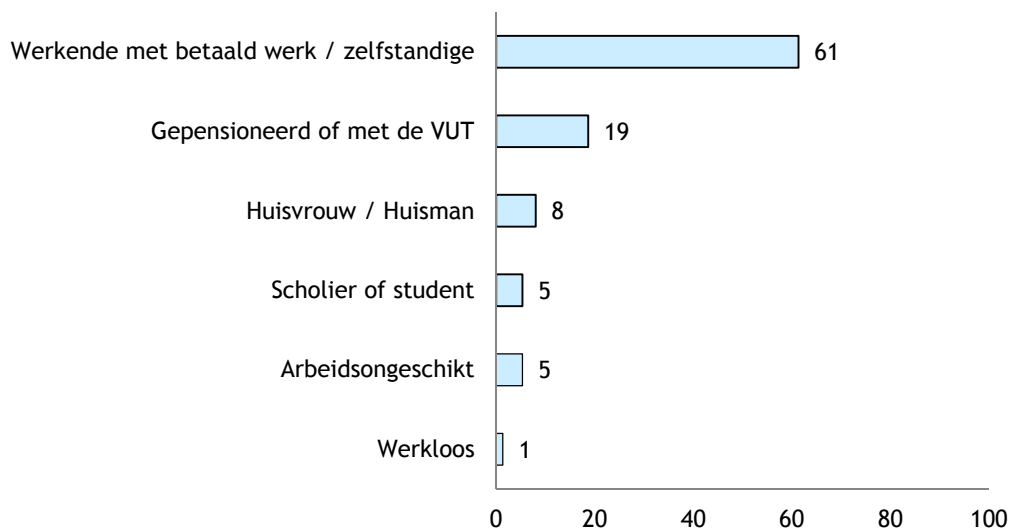
Figuur 2.3 Inwoners van Oranje naar categorieën van woonduur, in % (N=75)

Dagbesteding

Van de geïnterviewde inwoners van Oranje is 61% werkende of zelfstandig ondernemer (figuur 2.4). Verder is 19% van de inwoners gepensioneerd of met de VUT.

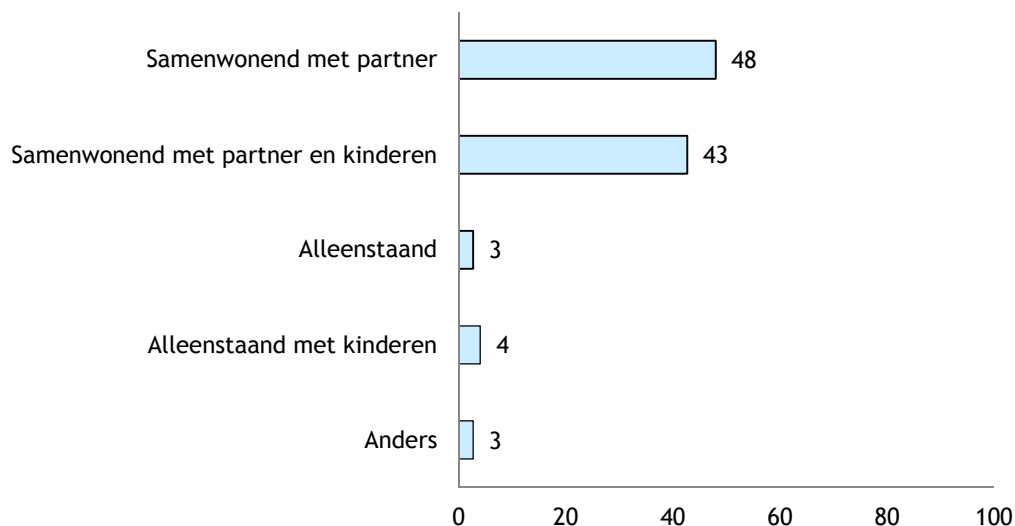
Figuur 2.4 Dagbesteding van inwoners van Oranje, in % (N=75)

Gezinssamenstelling

Voor 48% van de inwoners die we hebben gesproken geldt dat zij samenwonen met een partner zonder kinderen (figuur 2.5). Van de andere inwoners woont 43% samen met een partner en met kinderen.

Figuur 2.5 Inwoners van Oranje naar gezinssamenstelling, in % (N=75)

Samenvattend

Al met al kunnen we zeggen dat de gemiddelde inwoner van Oranje - die heeft deelgenomen aan het onderzoek - een man of vrouw van rond de 50 jaar is met een middelbare opleiding, die al zo'n 25 jaar in Oranje woont. Hij of zij heeft betaald werk (gedaan) en woont samen met een partner met of zonder kinderen.

2.2 Sociale cohesie

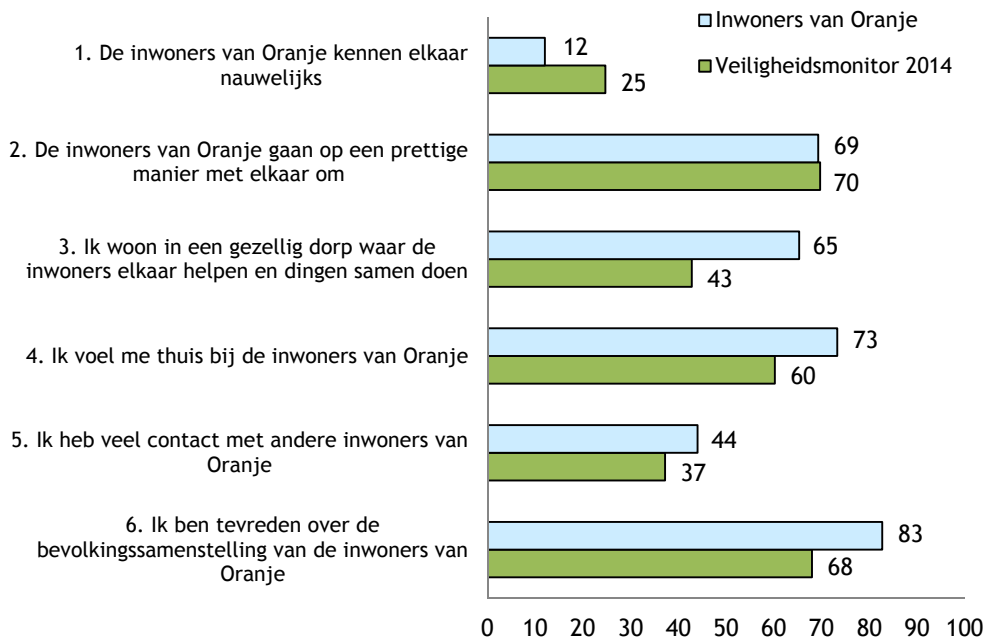
De samenhang tussen mensen in een gemeenschap wordt vaak aangeduid met de term ‘sociale cohesie’. Des te hoger de sociale cohesie, des te hoger de mate van onderlinge steun van en aan de andere inwoners van het dorp.

Stellingen

Om de sociale cohesie te meten zijn aan de inwoners van Oranje een zestal stellingen voorgelegd over de andere inwoners van het dorp. Het percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stellingen is vervolgens vergeleken met de percentages uit de landelijke Veiligheidsmonitor 2014.¹

In figuur 2.6 is voor elk van de zes aan de inwoners voorgelegde stellingen weergegeven welk percentage zegt het (helemaal) eens te zijn met de stelling. Voor vier van de zes stellingen geldt dat het percentage van de inwoners van Oranje dat het hier (helemaal) mee eens is hoger is dan het percentage uit de Veiligheidsmonitor 2014. Het gaat om de stellingen drie, vier, vijf en zes die gaan over dat de inwoners in een gezellig dorp wonen (64% tegen 43%), dat zij zich thuis voelen bij de andere inwoners (73% tegen 60%), dat zij veel contact hebben met andere inwoners (44% tegen 37%), en dat zij tevreden zijn over de bevolkingssamenstelling (83% tegen 68%).

Figuur 2.6 Aantal inwoners dat het (helemaal) eens is met stellingen over andere inwoners van Oranje, in % (N=75)

¹ De in dit onderzoek gebruikte stellingen komen uit de landelijk uitgevoerde Veiligheidsmonitor 2014 en zijn vertaald naar (de situatie in) Oranje.

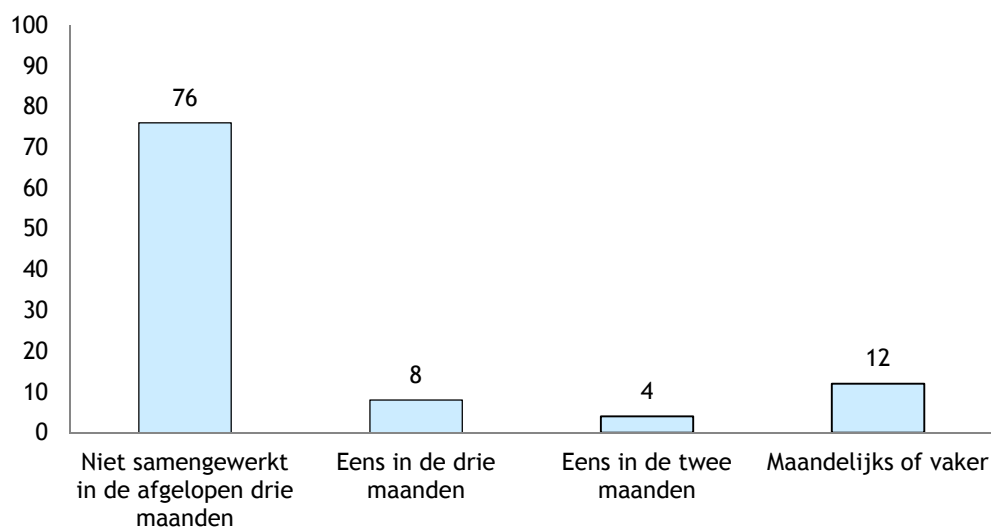
De hogere percentages wijzen erop dat er in Oranje sprake is van een hogere sociale cohesie dan landelijk gemiddeld genomen het geval is. Dit wordt ondersteund door het feit dat de enige stelling waarbij het percentage van de inwoners van Oranje lager is dan het percentage in de Veiligheidsmonitor 2014, stelling één is die er over gaat dat de inwoners van Oranje elkaar nauwelijks kennen (12% tegen 25%). Deze stelling is negatief geformuleerd en dus duidt het lagere percentage hier op een hogere sociale cohesie.

Op basis van stellingen één tot en met vier is, in navolging van de Veiligheidsmonitor, ook een schaalscore (lopend van 0 tot 10) berekend die de sociale cohesie in het dorp meet. Op deze schaal scoren de inwoners van Oranje gemiddeld 6,9, hetgeen hoger is dan de landelijke score van 6,2 uit de Veiligheidsmonitor 2014.

Inzetten voor buurtzaken

Ook is gevraagd of inwoners zich in de afgelopen drie maanden wel eens hebben ingezet voor buurtzaken. In totaal zegt 24% van de inwoners dat ze één keer of vaker hebben samengewerkt in de afgelopen drie maanden (figuur 2.7). Een ruime meerderheid van 76% geeft aan de afgelopen drie maanden niet te hebben samengewerkt om iets voor het dorp te organiseren.

Figuur 2.7 Frequentie waarmee inwoners van Oranje in de afgelopen drie maanden hebben samengewerkt om iets voor het dorp te organiseren, in % (N=75)

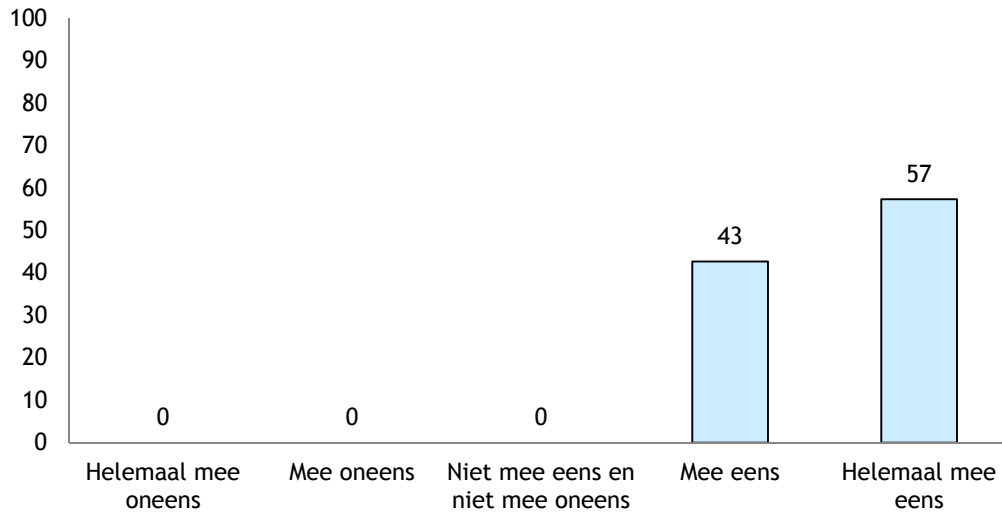
2.3 Wonen in Oranje

Verder is de inwoners gevraagd naar het wonen in Oranje. Er zijn hen stellingen voorgelegd over de groenvoorzieningen, de rust in het dorp, het dorpse karakter en het openbaar vervoer. Ook is inwoners gevraagd een rapportcijfer te geven voor het wonen in Oranje, wat zij het meeste positieve en meeste negatieve aan Oranje vinden en of zij van mening zijn dat het verblijf van vluchtelingen in het dorp van invloed is op de leefbaarheid van het dorp.

Groen

Over de hoeveelheid groen in het dorp zijn de inwoners van Oranje eensgezind. Alle inwoners (100%) zijn het (helemaal) eens met de stelling dat er voldoende groen aanwezig is in Oranje (figuur 2.8).

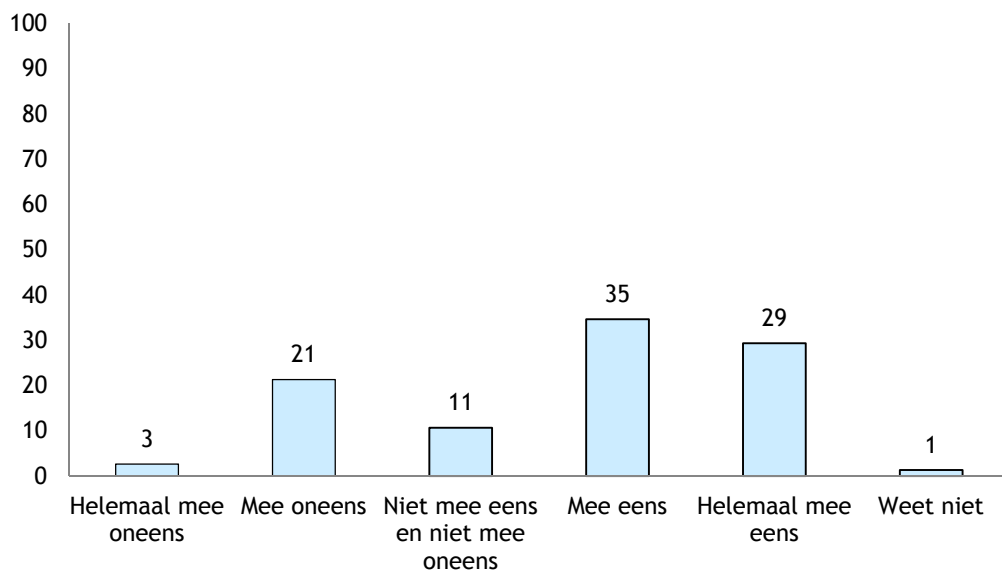
Figuur 2.8 Aantal inwoners dat (helemaal) oneens of (helemaal) eens is met de stelling dat er voldoende groen is in Oranje, in % (N=75)

Rust

Met de stelling of het voldoende rustig is in Oranje is 64% van de inwoners het (helemaal) eens, terwijl 24% aangeeft dat zij het hier (helemaal) mee oneens zijn (figuur 2.9). Verder staat 11% neutraal tegenover de stelling.

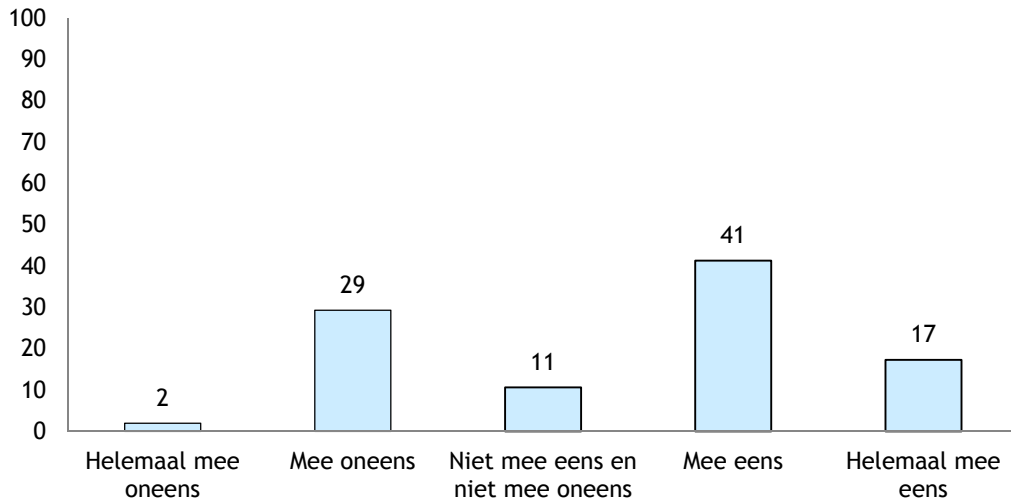
Figuur 2.9 Aantal inwoners dat (helemaal) oneens of (helemaal) eens is met de stelling dat het voldoende rustig is in Oranje, in % (N=75)

Dorps karakter

Van de ondervraagde inwoners zegt 58% het (helemaal) eens te zijn met de stelling dat Oranje een voldoende dorps karakter heeft, terwijl 31% van de inwoners het (helemaal) oneens is met de stelling. Het percentage dat neutraal tegenover de stelling staat is 11%.

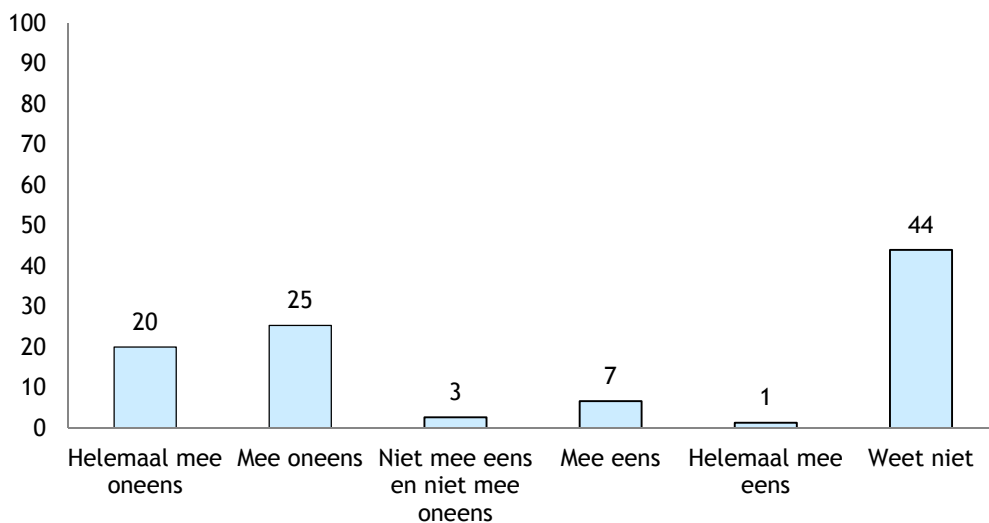
Figuur 2.10 Aantal inwoners dat (helemaal) oneens of (helemaal) eens is met de stelling dat Oranje een voldoende dorps karakter heeft, in % (N=75)

Buurtbus

Als we vragen in hoeverre inwoners het eens of oneens zijn met de stelling dat er voldoende plek in de buurtbus is in Oranje geeft 44% aan dit niet te weten, omdat zij vrijwel geen gebruik maken van de buurtbus (figuur 2.11). Van de andere inwoners zijn de meeste het (helemaal) oneens met deze stelling. Het gaat om 45% van de inwoners.

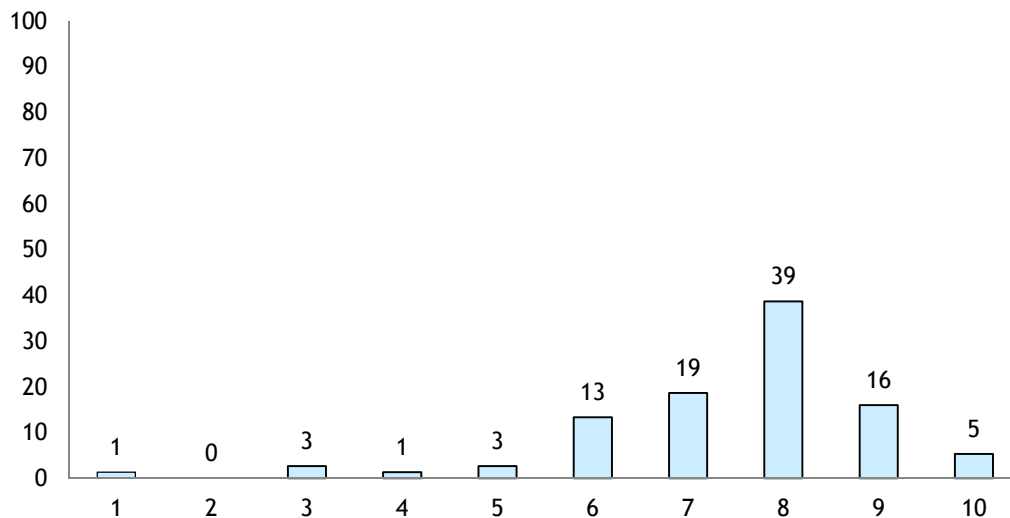
Figuur 2.11 Aantal inwoners dat (helemaal) oneens of (helemaal) eens is met de stelling dat er voldoende plek in de buurtbus is in Oranje, in % (N=75)

Rapportcijfer

Van alle ondervraagde inwoners geeft 60% een acht of hoger voor het wonen in het Oranje, terwijl 8% een onvoldoende geeft (figuur 2.12). Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,5, hetgeen vergelijkbaar is met het cijfer van 7,4 uit de landelijke Veiligheidsmonitor 2014.

Figuur 2.12 Rapportcijfer (1 tot en met 10) dat inwoners van Oranje geven voor het wonen in hun dorp, in % (N=75)

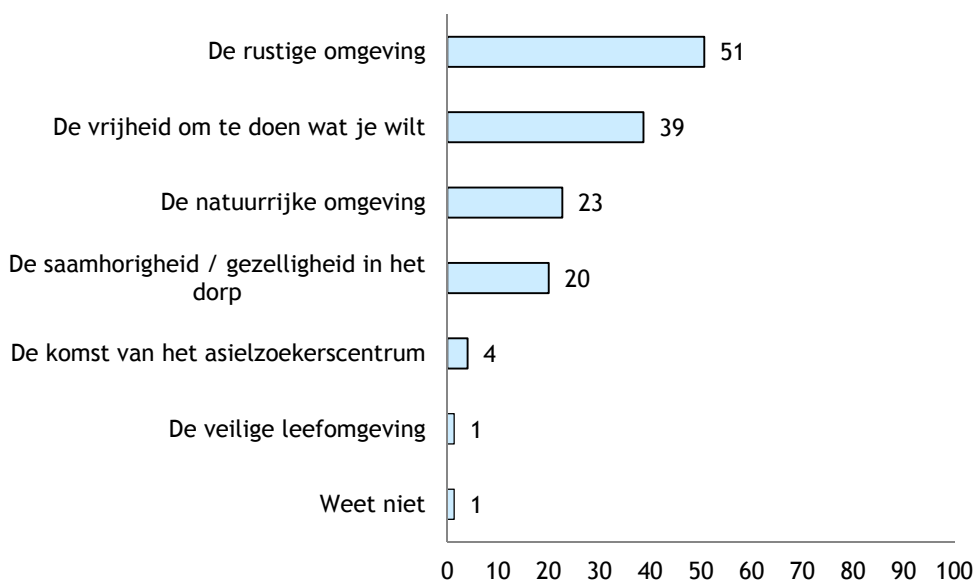
Meest positieve aan Oranje

Aan de inwoners van Oranje is vervolgens een open vraag gesteld over wat zij het meest positieve aan het dorp vinden. Alle antwoorden zijn letterlijk genoteerd en later door de onderzoekers ondergebracht in enkele categorieën.

Van de inwoners noemt 51% de rustige omgeving als zijnde het meest positieve aspect aan het dorp (figuur 2.13). Verder vindt 39% van de inwoners het meest positieve dat je in het dorp de vrijheid hebt om te doen wat je wilt. Het dorp biedt deze inwoners, naar eigen zeggen, de rust en de ruimte om het leven te leiden dat zij willen.

Andere antwoorden die regelmatig zijn gegeven zijn de natuurlijke omgeving (23%) en de saamhorigheid en gezelligheid in het dorp (20%). De komst van het asielzoekerscentrum in het dorp wordt door 4% van de inwoners als het meest positieve ervaren. Zij zijn trots dat hun gemeenschap bereid is mensen in nood op te vangen.

Figuur 2.13 Aspecten die door inwoners spontaan worden genoemd als zijnde het meest positieve aan Oranje (meerdere antwoorden mogelijk), in % (N=75)

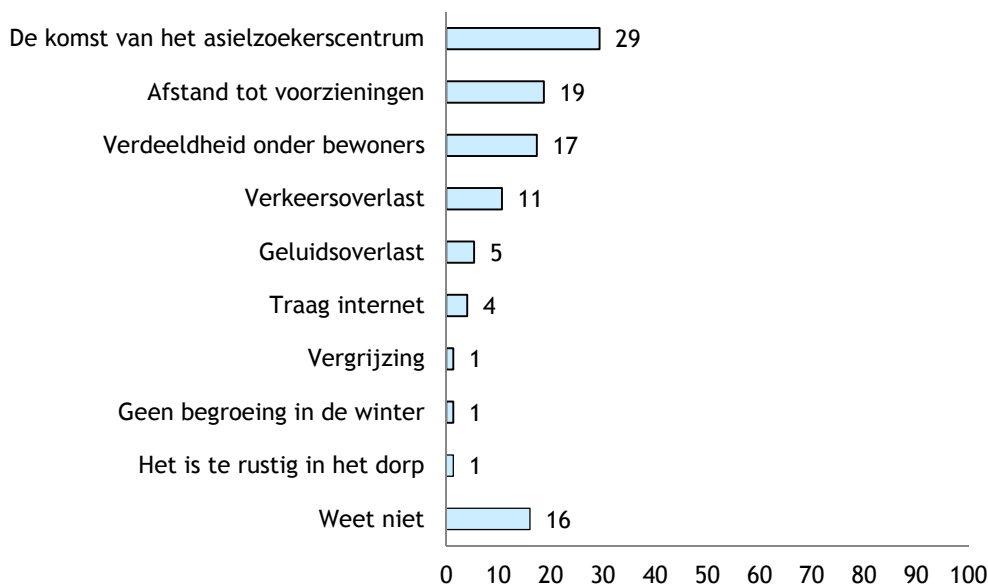
Meest negatieve aan Oranje

Op dezelfde wijze is ook gevraagd naar wat inwoners het meest negatieve aan Oranje vinden. Van de ondervraagde inwoners noemt 29% de komst van het asielzoekerscentrum (figuur 2.14). Met name de wijze waarop de situatie is ontstaan zit deze inwoners hoog. Ze zijn verontwaardigd over het feit dat ze te laat zijn ingelicht over de komst van de vluchtelingen en dat het besluit buiten de inwoners om is genomen, terwijl ze daar bij hadden willen - en volgens sommige inwoners ook hadden moeten - worden betrokken.

Daarnaast wordt door 19% van de inwoners de afstand tot voorzieningen als meest negatieve aspect genoemd. Deze inwoners geven aan het vervelend te vinden dat ze voor de dichtstbijzijnde voorzieningen, zoals een supermarkt of een school, naar Smilde of Beilen moeten reizen en daarvoor afhankelijk zijn van een auto.

Door 17% van de inwoners wordt aangegeven dat zij de verdeeldheid onder de inwoners van Oranje als het meest negatieve van het dorp ervaren. Door de komst van het asielzoekerscentrum zijn groepen ontstaan voor en tegen het verblijf van de vluchtelingen.

Figuur 2.14 Aspecten die door inwoners spontaan worden genoemd als zijnde het meest negatieve aan Oranje (meerdere antwoorden mogelijk), in % (N=75)

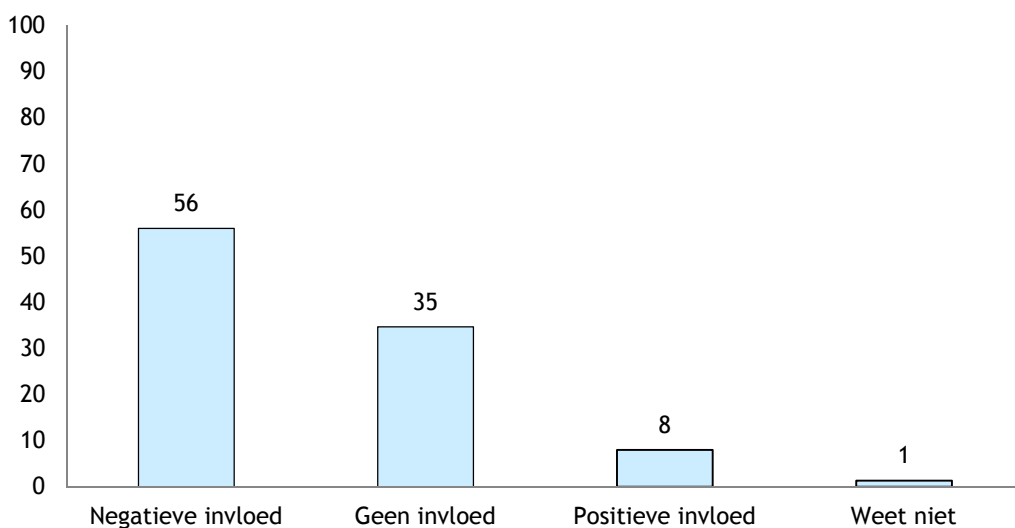

Invloed verblijf vluchtelingen op de leefbaarheid

Eveneens met een open vraag hebben we de inwoners van Oranje gevraagd of zij van mening zijn dat het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje van invloed is op de leefbaarheid van het dorp.

Uit het antwoord dat de inwoners geven blijkt dat 56% van de inwoners van mening is dat het verblijf van vluchtelingen een negatieve invloed heeft op de leefbaarheid van het dorp, terwijl 8% van de inwoners meent dat dit een positieve invloed heeft (figuur 2.15). Verder zegt 35% dat het verblijf van de vluchtelingen in hun ogen geen invloed heeft op de leefbaarheid.

Figuur 2.15 Inwoners die aangegeven dat het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje een negatieve, positieve of geen invloed heeft op de leefbaarheid van het dorp, in % (N=75)

Negatieve invloed

Zoals blijkt uit figuur 2.15, geeft 56% van de 75 ondervraagde inwoners aan dat zij vinden dat het verblijf van vluchtelingen een negatieve invloed heeft op de leefbaarheid van Oranje. In totaal noemen deze inwoners 12 verschillende zaken waaruit volgens hen blijkt dat er een negatieve invloed uitgaat van het verblijf van de vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje.

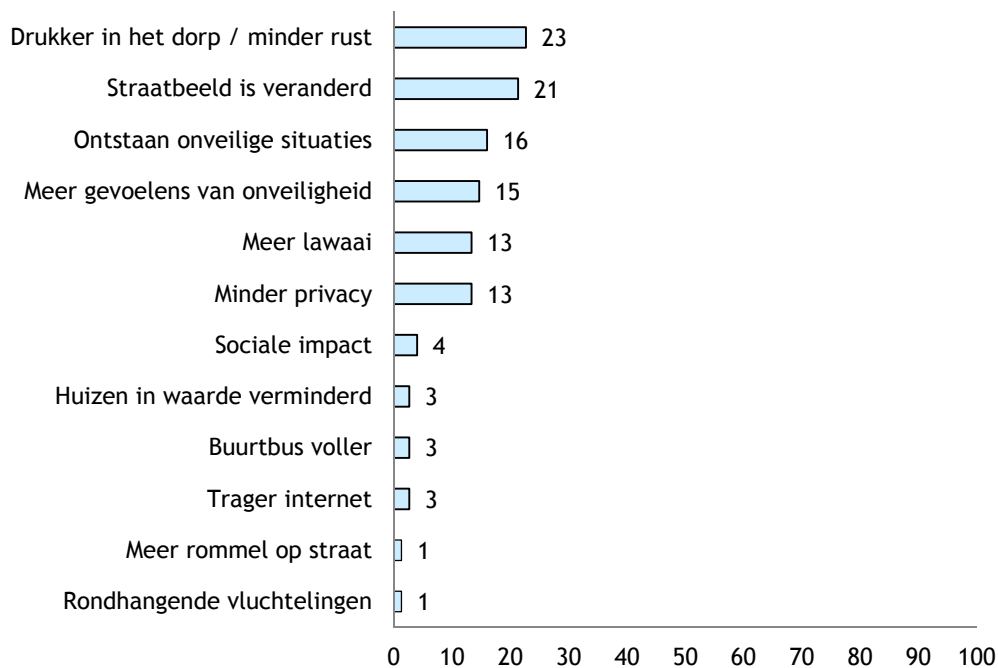
Door 23% van alle ondervraagde inwoners wordt genoemd dat het drukker in het dorp is geworden sinds het verblijf van de vluchtelingen (figuur 2.16). De meeste inwoners die dit antwoord geven zijn voor de rust in Oranje komen wonen of zien dit als een positief aspect van het wonen in het dorp. Zij menen dit te zijn kwijtgeraakt door het verblijf van de vluchtelingen of vrezen het in de toekomst kwijt te raken.

Verder zegt 21% dat door het verblijf van vluchtelingen het straatbeeld is veranderd. Het dorp is, volgens deze inwoners, niet meer wat het is geweest. De vluchtelingen wijken qua uiterlijk, gedrag, kleding en taal af van wat de inwoners van Oranje gewend zijn. De cultuurverschillen geven deze inwoners een onprettig gevoel.

Een ander antwoord dat wordt gegeven is dat er onveilige situaties in het dorp zijn ontstaan door het verblijf van de vluchtelingen. Dit wordt door 16% van de inwoners gezegd. Hiermee wordt voornamelijk de verkeersveiligheid bedoeld. Volgens de inwoners ontstaan er gevaarlijke situaties doordat vluchtelingen aan de verkeerde kant van de weg of op de stoep fietsen. Ook komt het volgens inwoners voor dat vluchtelingen 's nachts langs de kant van de hoofdweg lopen die op dat punt onverlicht is.

Ook zijn er inwoners die zeggen dat ze zich sinds het verblijf van de vluchtelingen onveiliger zijn gaan voelen en dat er meer lawaai is. Dit geldt voor respectievelijk 15% en 13%. Eveneens 13% geeft aan dat hun privacy in het geding is gekomen, omdat vluchtelingen bij hun naar binnen kijken of het erf op lopen. Verder wordt door 4% van de inwoners opgemerkt dat het verblijf van vluchtelingen een sociale impact op het dorp heeft. Er heerst verdeeldheid in het dorp over het asielzoekerscentrum, hetgeen de sfeer in het dorp niet ten goede komt, aldus deze inwoners.

Figuur 2.16 Door inwoners spontaan genoemde negatieve invloeden van het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje op de leefbaarheid van Oranje (meerdere antwoorden mogelijk), in % (N=75)

Positieve invloed

Er zijn ook inwoners die zeggen dat het verblijf van de vluchtelingen een positieve invloed heeft op de leefbaarheid in het dorp. Het gaat om 8% van de inwoners. Zo noemen twee inwoners dat zij de uitwisseling van culturen in het dorp als positief ervaren en geeft een ander aan dat de ondernemers in het dorp profiteren van het verblijf van vluchtelingen.

3. VEILIGHEID

In dit hoofdstuk gaan we in op de veiligheid in Oranje. Daarbij besteden we achtereenvolgens aandacht aan hetgeen inwoners zeggen over overlastvormen, onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap van criminaliteit. Waar mogelijk worden vergelijkingen gemaakt met de observaties, politiecijfers en landelijke Veiligheidsmonitor 2014.

3.1 Overlast

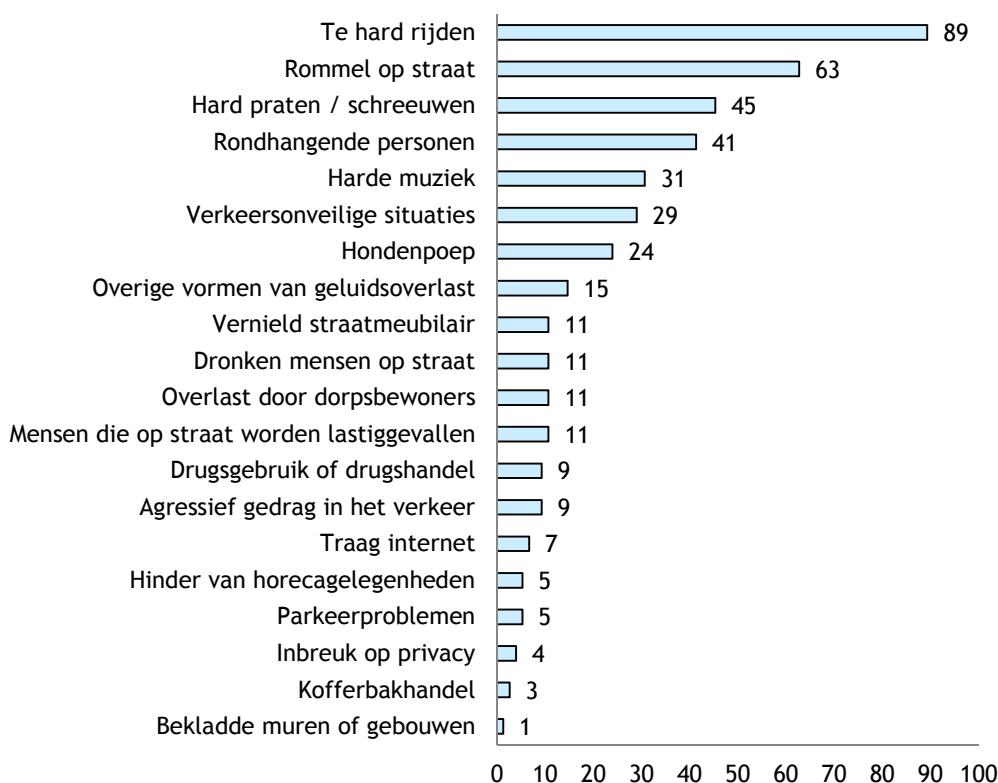
Aan de inwoners van Oranje is een aantal vormen van overlast voorgelegd die in het dorp zouden kunnen voorkomen. Per vorm is aan de inwoners steeds gevraagd of dit in de afgelopen drie maanden in Oranje het geval is geweest, ongeacht of zij hiervan zelf overlast hebben ervaren. Mocht dit zo zijn, dan zijn enkele vervolgvragen gesteld over door wie en wanneer de overlast wordt veroorzaakt en in welke mate zij hiervan zelf overlast hebben ervaren. Ter controle is ook gevraagd of bewoners zelf gezien hebben dat de overlast werd veroorzaakt.

Overlastvormen

De vorm van overlast die volgens de inwoners het meeste voorkomt is ‘te hard rijden’. Van de inwoners geeft 89% aan dat dit in de afgelopen drie maanden is gebeurd (figuur 3.1). Op gepaste afstand volgt ‘rommel op straat’, hetgeen volgens 63% van de inwoners in de afgelopen drie maanden wel eens is voorgekomen. Verder geven relatief veel inwoners aan dat er in de afgelopen drie maanden sprake is geweest van hard praten (45%), rondhangende personen (41%) en harde muziek (31%).

Naast de voorgelegde vormen van overlast kunnen inwoners ook zelf vormen van overlast noemen die volgens hen zijn voorgekomen. Zo geeft 29% aan dat er in de afgelopen drie maanden sprake is geweest van verkeersonveilige situaties in het dorp. De inwoners doelen hiermee voornamelijk op het grote landbouwverkeer dat door het dorp rijdt, de smalle doorlopende weg en het gebrek aan kennis van de verkeersregels bij de bewoners van het asielzoekerscentrum.

Figuur 3.1 Aantal inwoners dat zegt dat bepaalde vormen van overlast in de afgelopen drie maand zijn voorgekomen in Oranje (meerdere antwoorden mogelijk), in %, (N=75)

Top vijf

Op de vijf, volgens inwoners, meest voorkomende vormen van overlast gaan we hieronder nader in. Het gaat om: te hard rijden; rommel op straat; hard praten en/of schreeuwen; rondhangende personen; en harde muziek.

Te hard rijden

Zoals gezegd geeft 89% van de inwoners aan dat er te hard is gereden in Oranje in de afgelopen drie maanden. 40% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren. Deze percentages liggen beduidend hoger dan bij de Veiligheidsmonitor 2014, waar 71% aangeeft dat te hard rijden voorkomt (in de eigen buurt) en 21% hiervan veel overlast ervaart.

Er wordt volgens de inwoners de hele dag door te hard gereden, maar de piek ligt in de ochtend- en avonduren, wanneer mensen naar hun werk toegaan en weer thuiskomen. Als we vragen wie het zijn die te hard rijden, geven de meeste inwoners aan dat het zowel de inwoners van Oranje zelf als mensen van buiten Oranje zijn. Op twee inwoners na zeggen alle inwoners, die deze vorm van overlast noemen, zelf gezien te hebben dat er te hard wordt gereden.

De antwoorden van de inwoners worden ondersteund door de observaties. Te hard rijden is van alle vormen het vaakst door ons waargenomen. In 24% van de observaties werd er door ten minste één gemotoriseerd voertuig te hard gereden. Het

harde rijden vindt voornamelijk plaats op de doorlopende weg, die in het midden van het dorp wordt onderbroken door een brug. Weggebruikers lijken pas laat voor deze brug af te remmen.

Rommel op straat

Volgens 63% van de inwoners is het in de afgelopen drie maanden wel eens voorgekomen dat er rommel op straat ligt. 13% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren. Deze percentages zijn hoger dan die in de Veiligheidsmonitor 2014, waar 54% aangeeft dat rommel op straat voorkomt en 6% hiervan veel overlast ervaart.

Het gaat volgens inwoners met name om zwerfafval, zoals blikjes en boterhamzakjes, die langs de doorlopende weg en naast het kanaal worden neergegooid. Wanneer we vragen wie dit veroorzaakt noemt 36% van de inwoners van Oranje de bewoners van het asielzoekerscentrum. Daarvan zegt 28% van inwoners dat ze zelf hebben gezien dat het de vluchtelingen zijn die de rommel op straat gooien. De bewoners van het asielzoekerscentrum worden beduidend vaker genoemd als de veroorzakers van deze vorm van overlast dan de inwoners van Oranje (11%) en mensen van buiten Oranje (16%). Van de ondervraagde inwoners weet 19% niet wie de rommel op straat gooit.

De observaties kunnen het beeld van de inwoners van Oranje niet bevestigen. Gedurende het observeren is geen enkele keer waargenomen dat iemand rommel op straat gooide. Zeer sporadisch is door de onderzoekers wel zwerfafval waargenomen dat al op straat lag voordat de observatie begon, maar het is niet te zeggen wie dit op straat gegooid heeft.

Hard praten

In de afgelopen drie maanden is hard praten volgens 45% van alle inwoners voorgekomen. 15% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren.

De inwoners zijn niet eenduidig over wanneer deze vorm van overlast precies voorkomt. Zo zegt 19% van alle inwoners dat het de hele dag plaatsvindt, terwijl 1% aangeeft dat het alleen 's nachts voorkomt. Van de inwoners noemt 34% de bewoners van het asielzoekerscentrum als diegenen die hard praten. Al deze inwoners geven aan dat ze zelf hebben gezien of gehoord dat dit het geval is.

Tijdens de observaties is twee keer (3%) waargenomen dat er hard werd gepraat. Het betrof in beide gevallen bewoners van het asielzoekerscentrum. In het ene geval ging het om een hard pratende beller en in het andere geval om een discussie die werd gevoerd in de openbare ruimte.

Rondhangende personen

Van de ondervraagde inwoners van Oranje geeft 41% aan dat het in de afgelopen drie maanden is voorgekomen dat er personen rondhangen in het dorp. 5% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren.

Volgens de inwoners hangen er gedurende de ochtend, middag, en avond personen rond in het dorp. Van de inwoners zegt 41% dat het onder andere de vluchtelingen zijn die in het dorp rondhangen. Het percentage inwoners dat dit, naar eigen zeggen, zelf heeft waargenomen is 40%.

De onderzoekers hebben tijdens de observaties vier keer (6%) rondhangende personen waargenomen. In totaal ging het om 11 personen, waarvan 10 bewoners van het asielzoekerscentrum. Deze personen stonden voor langere tijd op één van de steigers, hingen over de reling van de brug of zaten op een bankje.

Harde muziek

Verder zegt 31% van de inwoners dat het in de afgelopen drie maanden is voorgekomen dat er harde muziek werd (af)gespeeld. 7% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren.

Volgens 27% van de inwoners komt dit voornamelijk voor in de avonduren en wordt dit veroorzaakt door andere inwoners van het dorp. Allen geven aan dit zelf te hebben waargenomen. Tijdens de observaties hebben wij dit echter geen enkele keer waargenomen.

3.2 (On)veiligheid

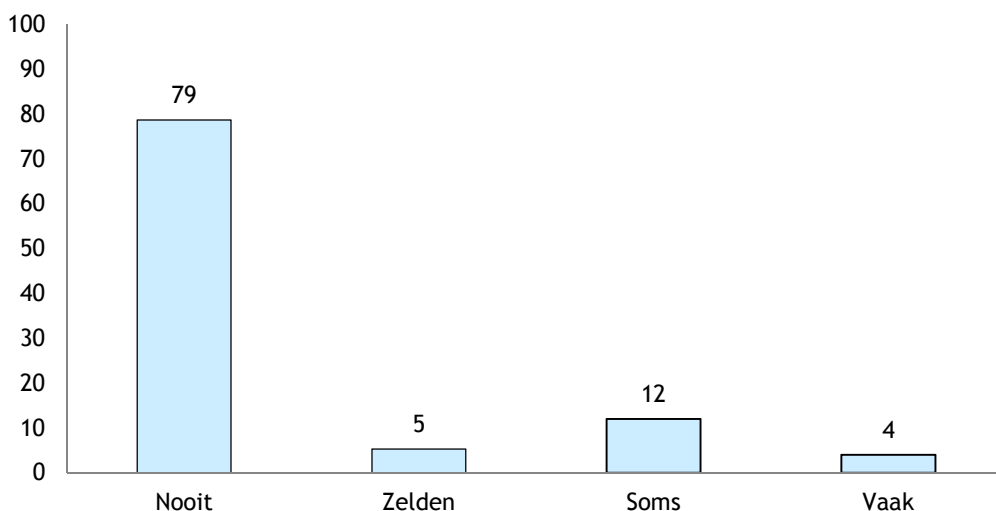
Aan de inwoners van Oranje zijn verder enkele vragen gesteld over hoe zij de (on)veiligheid in hun dorp ervaren. Zo is onder andere gevraagd of zij zich wel eens onveilig hebben gevoeld, wat de voornaamste redenen van zijn en of zij zich op specifieke plekken in Oranje onveilig voelen. Ook is gevraagd wat voor rapportcijfer zij voor de veiligheid in hun dorp geven.

Onveiligheidsgevoelens

Aan de inwoners is gevraagd of zij zich in de afgelopen drie maanden wel eens onveilig hebben gevoeld in Oranje. Het percentage inwoners dat zich in die periode nooit onveilig heeft gevoeld ligt op 79% (figuur 3.2). Van de inwoners heeft 21% (16 inwoners) zich wel eens onveilig gevoeld, waarvan 4% vaak. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die uit de Veiligheidsmonitor 2014. Daarin voelt 18% zich wel eens onveilig in de eigen buurt en voelt 2% zich vaak onveilig.

Zoals gezegd heeft 21% van de inwoners zich in de afgelopen drie maanden wel eens onveilig gevoeld in Oranje. Als we deze inwoners vragen wanneer zij zich voornamelijk onveilig voelen dan geeft 13% aan dat zij zich de gehele dag onveilig voelen, terwijl 4% zegt zich alleen 's avonds en/of 's nachts onveilig te voelen.

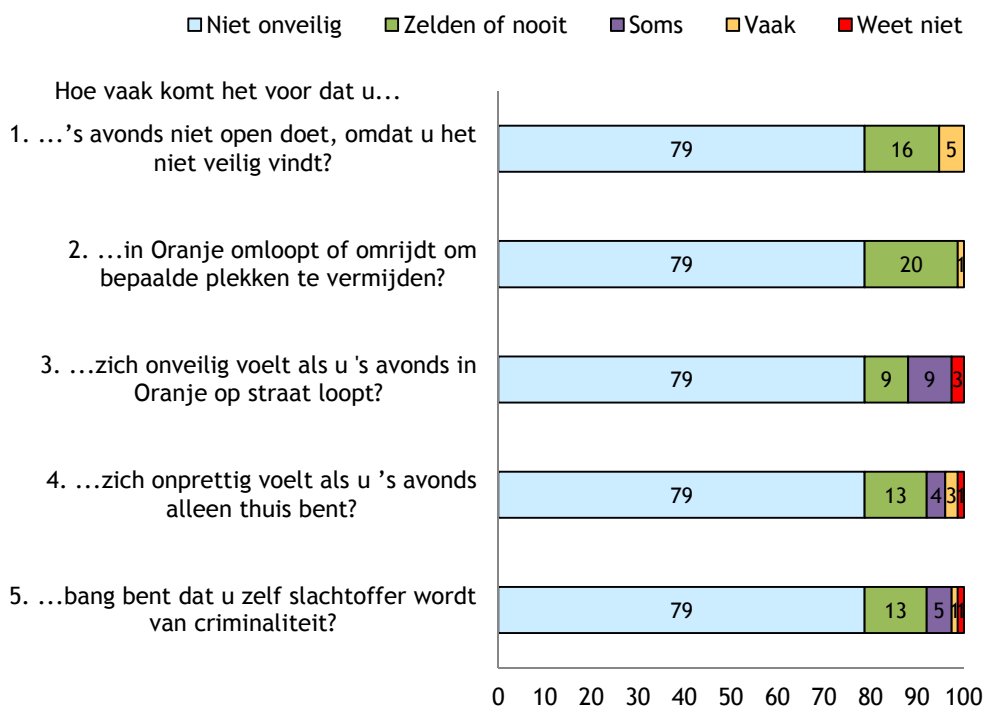
Figuur 3.2 Aantal inwoners van Oranje dat zich onveilig heeft gevoeld in de afgelopen drie maanden, in % (N=75)

Stellingen

Aan de 16 inwoners die zich wel eens onveilig voelen in Oranje is vervolgens een vijftal stellingen voorgelegd. Voor alle stellingen geldt dat de meeste van de 16 inwoners die zich onveilig voelen zeggen dat dit zelden of nooit is voorgekomen (figuur 3.3). Dit houdt bijvoorbeeld in dat 20% van alle inwoners zegt zelden of nooit in de afgelopen drie maanden te zijn omgelopen of omgereden om bepaalde plekken in Oranje te vermijden en dat 16% zegt zelden of nooit de deur 's avonds niet open te doen, omdat zij het niet veilig vinden.

Figuur 3.3 Aantal inwoners dat aangeeft hoe vaak de volgende zaken zijn voorgekomen in de afgelopen drie maanden, in % (N=75)

Redenen

De voornaamste reden dat deze 16 inwoners zich onveilig voelen in Oranje is het feit dat er vluchtelingen verblijven. Van de 16 geven 15 inwoners dit antwoord. Van de 15 inwoners die dit als reden voor hun onveiligheidsgevoelens noemen geven 13 aan dat dit te maken heeft met hun onwetendheid ten aanzien van de cultuur van de vluchtelingen. Zij weten niet goed wat voor gedrag ze van de vluchtelingen kunnen verwachten.

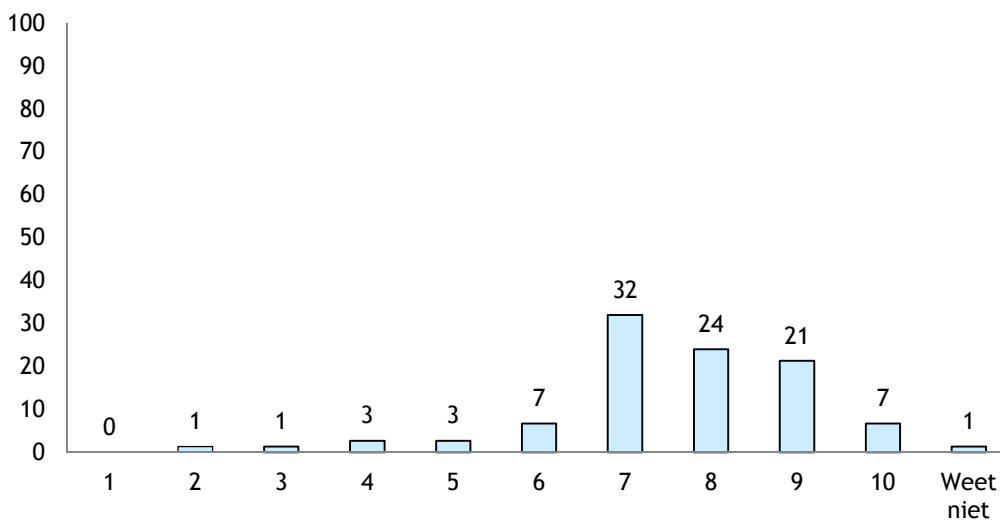
Specifieke plekken

Van de 16 inwoners die zich in de afgelopen drie maanden onveilig hebben gevoeld zeggen zeven dat er geen specifieke plekken zijn waar zij zich onveilig voelen. Vijf voelen zich voor de ingang van het Recreatiepark Oranje onveilig, terwijl vier inwoners zich onveilig zeggen te voelen bij de bushalte in het dorp.

Rapportcijfer

Als we de inwoners vragen naar een rapportcijfer voor de veiligheid in hun dorp geeft 91% van de inwoners een voldoende, terwijl 8% een onvoldoende geeft (figuur 3.4). Het gemiddelde cijfer is een 7,6. Het gemiddelde rapportcijfer uit de Veiligheidsmonitor 2014 bedraagt een 7,2.

Figuur 3.4 Rapportcijfer (1 tot en met 10) dat inwoners van Oranje geven voor de veiligheid in hun dorp, in % (N=75)

3.3 Slachtofferschap

Ook is aan de inwoners gevraagd hoe vaak zij in de afgelopen drie maanden in Oranje slachtoffer zijn geweest van misdrijven. Indien zij slachtoffer zijn geweest is gevraagd wanneer dat was, wie de dader was en of zij die zelf hebben gezien.

Van de ondervraagde inwoners geeft 97% aan geen slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf in de afgelopen drie maanden. Er zijn twee (3%) inwoners die wel slachtoffer zijn geweest. In het eerste geval gaat om vernieling aan de woning in de avonduren.

De respondent geeft aan zelf te hebben gezien dat enkele bewoners van het asielzoekerscentrum per ongeluk een hek hebben stuk gemaakt. In het andere geval gaat het om vermeende (seksuele) intimidatie. Een vrouwelijke inwoner van Oranje heeft het gevoel dat de mannen uit het asielzoekerscentrum regelmatig naar haar en haar dochter kijken.

Er zijn een paar incidenten die meerdere inwoners in het interview aanhalen. Zo hebben veel inwoners het over de vernieling van het standbeeld in Oranje door een groep mannen die van buiten het dorp afkomstig zijn. Een ander voorbeeld is een diefstalincident van een stuk gereedschap. Deze verhalen worden door enkele inwoners (in verschillende versies) aangehaald. Ook zeggen diverse inwoners dat zij, sinds de komst van het asielzoekerscentrum, vaker hun fiets op slot zetten en de schuur op slot draaien. Tot op heden zijn er, op het stuk gereedschap na, geen spullen gestolen, maar de inwoners zijn bang dat er mogelijk iets gestolen gaat worden. Enkele andere bewoners spreken dit echter weer tegen en zeggen hun fiets en schuur van het slot te laten.

De onderzoekers hebben gedurende de observaties geen enkele keer waargenomen dat iemand slachtoffer werd van een misdrijf. De politie heeft in de afgelopen drie maanden één keer een incident geregistreerd dat in Oranje plaatsvond. Het betreft een ruzie.

4. VERTROUWEN

Dit hoofdstuk gaat in op het vertrouwen van de inwoners van Oranje in diverse personen en instanties. Eerder onderzoek laat zien dat de mate van vertrouwen bij inwoners van belang is voor de ervaren leefbaarheid in de directe woonomgeving.¹ Allereerst gaan we in op het vertrouwen dat inwoners hebben in de andere inwoners van Oranje en in de bewoners van het asielzoekerscentrum. Vervolgens behandelen we het vertrouwen in gemeente, politie en COA.

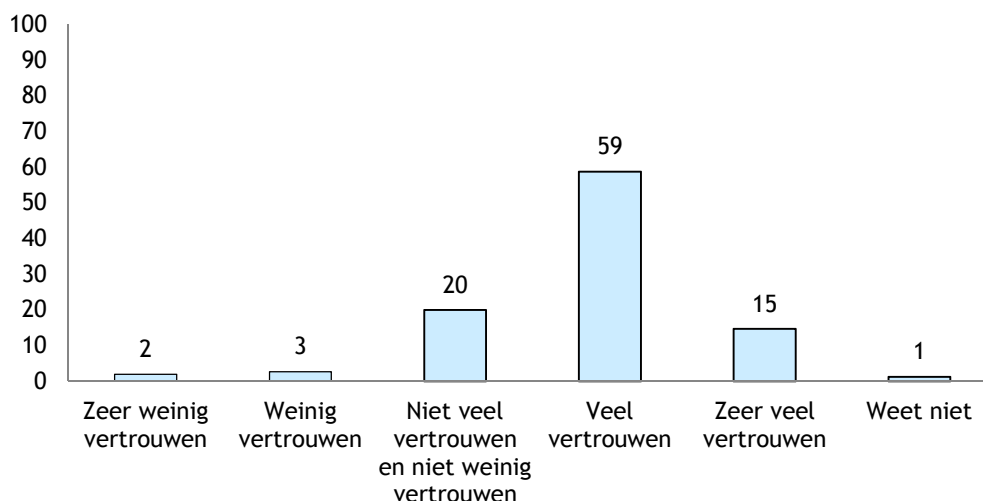
4.1 Vertrouwen in personen

We hebben de inwoners allereerst gevraagd hoeveel vertrouwen zij hebben in de andere inwoners van Oranje en in de bewoners van het asielzoekerscentrum.

Inwoners van Oranje

Van de ondervraagde inwoners geeft 74% aan dat zij (zeer) veel vertrouwen in de andere bewoners hebben, terwijl 5% (zeer) weinig vertrouwen in de andere bewoners heeft (figuur 4.1). Voor 20% van de inwoners geldt dat zij een neutraal antwoord geven.

Figuur 4.1 Vertrouwen van inwoners van Oranje in andere inwoners, in % (N=75)

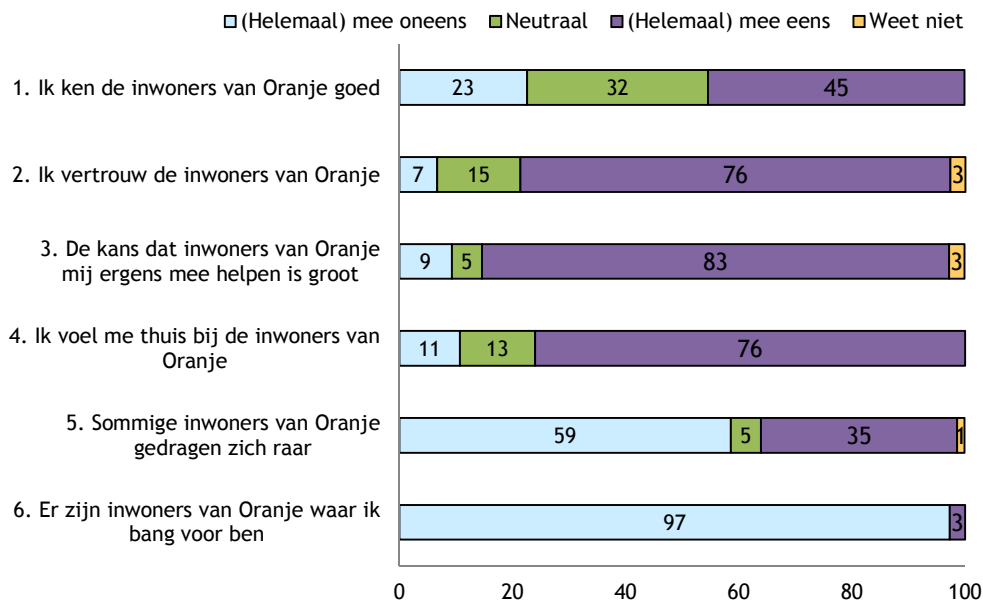

Daarnaast is aan de inwoners een zestal stellingen voorgelegd over het vertrouwen in de andere inwoners van Oranje. Ook uit de antwoorden op de stellingen blijkt dat er over het algemeen veel vertrouwen is in de andere inwoners. Zo geeft 83% van de inwoners aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling dat de kans groot is dat andere

¹ Snippe, J., R. Mennes, B. Bieleman (2013). *Vertrouwd maakt veilig*. Verdiepend onderzoek naar onveiligheidsbeleving in 12 gebieden in de 11 Tilburgse aandachtswijken. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.

inwoners hen ergens mee helpen (figuur 4.2). Ook zegt 76% het (helemaal) eens te zijn met de stelling dat zij de andere inwoners van Oranje vertrouwen en geeft eveneens 76% aan dat zij het (helemaal) eens zijn met de stelling dat zij zich thuis voelen bij de andere inwoners.

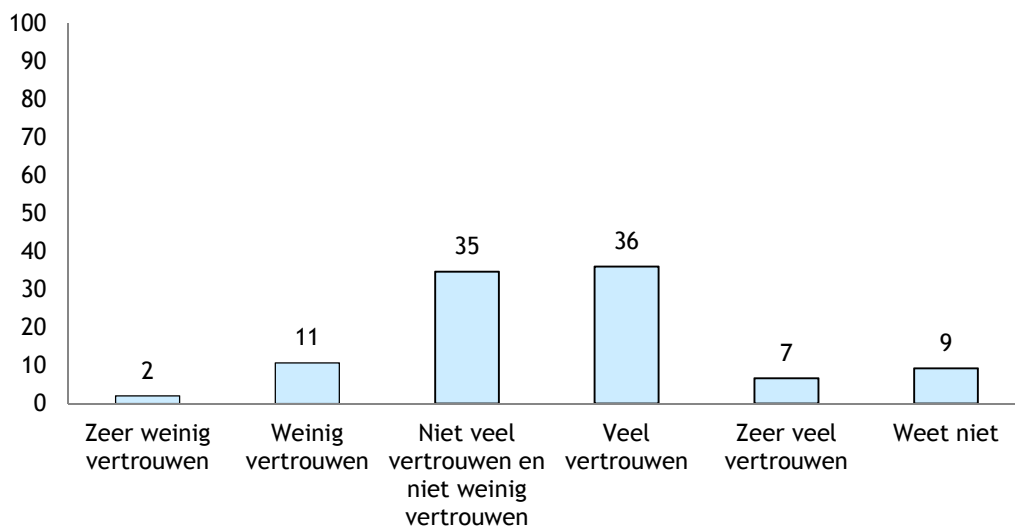
Figuur 4.2 Antwoorden van inwoners op stellingen over het vertrouwen in andere inwoners van Oranje, in % (N=75)

Bewoners van het asielzoekerscentrum

Van de inwoners heeft 43% (zeer) veel vertrouwen in de bewoners van het asielzoekerscentrum, terwijl 13% (zeer) weinig vertrouwen in de bewoners heeft. Het percentage inwoners dat een neutraal antwoord geeft is 35%.

Figuur 4.3 Vertrouwen van inwoners van Oranje in bewoners van het asielzoekerscentrum, in % (N=75)

4.2 Vertrouwen in instanties

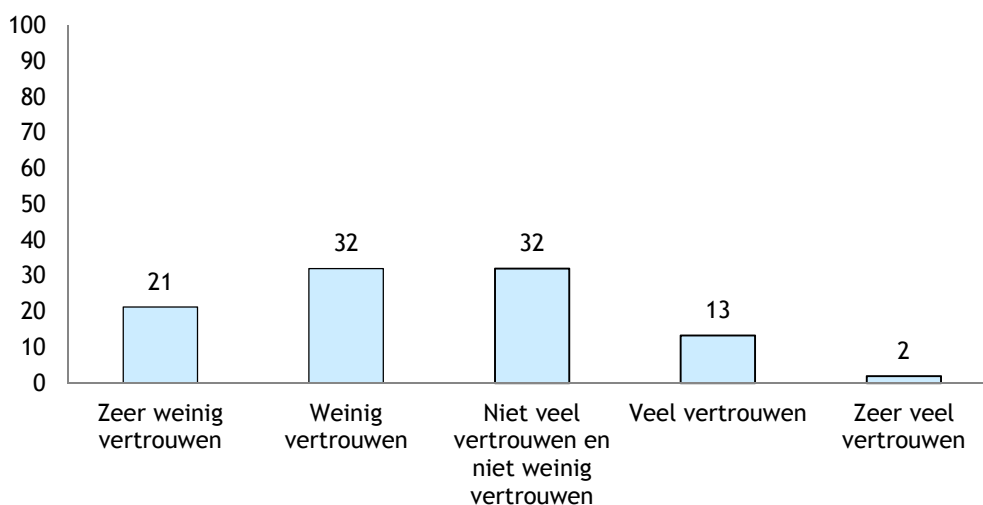
Naast het vertrouwen in personen hebben we ook gevraagd naar het vertrouwen in instanties. In deze paragraaf bespreken we hoeveel vertrouwen de inwoners van Oranje hebben in de gemeente, de politie en het COA. Ook behandelen we de tevredenheid van de inwoners over het functioneren van deze instanties in Oranje.

Gemeente

Van alle ondervraagde inwoners geeft 53% aan (zeer) weinig vertrouwen in de gemeente te hebben, terwijl 15% van de inwoners (zeer) veel vertrouwen in de gemeente heeft (figuur 4.4). Voor 32% van de inwoners geldt dat zij een neutraal antwoord geven.

Bij deze vraag geven veel inwoners aan dat ze niet te spreken zijn over de gang van zaken rond de komst van het asielzoekerscentrum. Het zit deze inwoners niet zozeer dwars dat het asielzoekerscentrum er is gekomen, maar wel dat zij - in hun ogen - te laat zijn geïnformeerd en niet betrokken zijn bij de besluitvorming. Enkele inwoners geven aan dat dit incident heeft geleid tot een vertrouwensbreuk met de gemeente. Er wordt echter ook door enkele inwoners opgemerkt dat de gemeente de laatste tijd meer aandacht besteedt aan de situatie in hun dorp en dat ze dit waarderen.

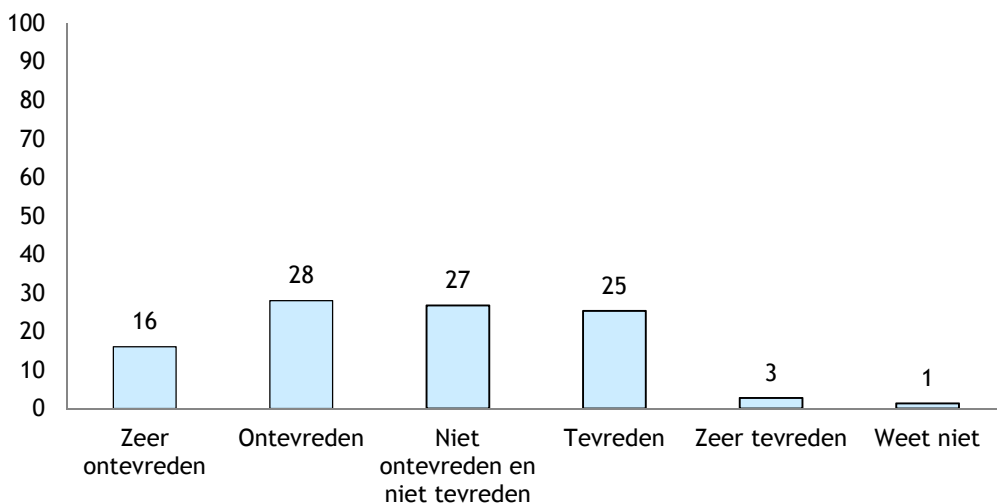
Figuur 4.4 Vertrouwen van inwoners van Oranje in de gemeente, in % (N=75)

Tevredenheid over functioneren gemeente

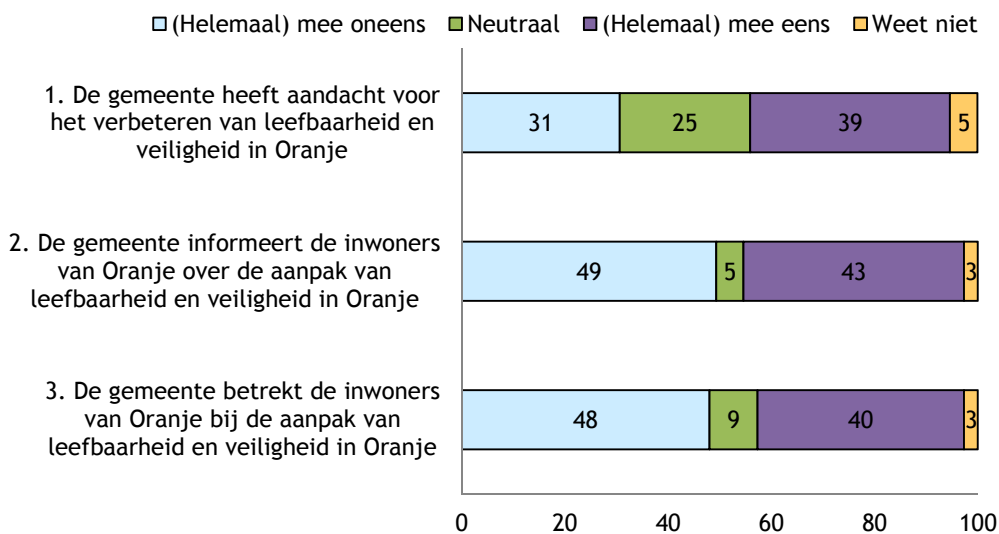
Als we vragen hoe tevreden de inwoners van Oranje zijn over het functioneren van de gemeente in hun dorp zien we dat 44% hier (zeer) ontevreden over is (figuur 4.5). Voor 15% van de inwoners geldt dat zij (zeer) tevreden zijn over het functioneren van de gemeente. Verder geeft 27% van de inwoners van Oranje een neutraal antwoord. Deze percentages wijken duidelijk af van die in de landelijke Veiligheidsmonitor 2014. Daar is gevonden dat 12% (zeer) ontevreden en 38% (zeer) tevreden is over het functioneren van de gemeente.

Figuur 4.5 Tevredenheid van de inwoners van Oranje over het totale functioneren van de gemeente in Oranje waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid, in % (N=75)

Ook is aan de inwoners een aantal stellingen voorgelegd over het functioneren van de gemeente in Oranje. Uit de antwoorden op de stellingen blijkt dat de inwoners verdeeld zijn over het functioneren van de gemeente. Voor de tweede en derde stelling - dat de gemeente de inwoners goed informeert en dat de gemeente de inwoners betreft bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid - geldt dat de meeste inwoners aangeven dat ze het hier (helemaal) mee oneens of (helemaal) mee eens zijn (respectievelijk 49% tegen 43% en 48% tegen 40%). Met de eerste stelling - dat de gemeente aandacht heeft voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Oranje - zijn minder inwoners het (helemaal) oneens of (helemaal) eens is (respectievelijk 31% en 39%).

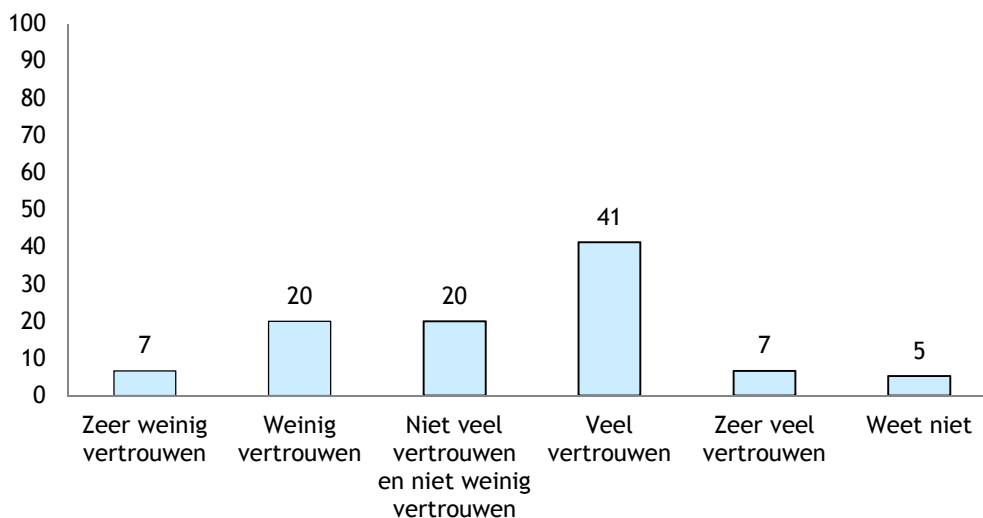
Figuur 4.6 Antwoorden van inwoners op stellingen over het functioneren van de gemeente in Oranje, in % (N=75)

Politie

Van de 75 ondervraagde inwoners heeft 48% (zeer) veel vertrouwen in de politie, terwijl 27% van de inwoners (zeer) weinig vertrouwen in de politie heeft. Verder heeft 20% niet veel en niet weinig vertrouwen in de politie.

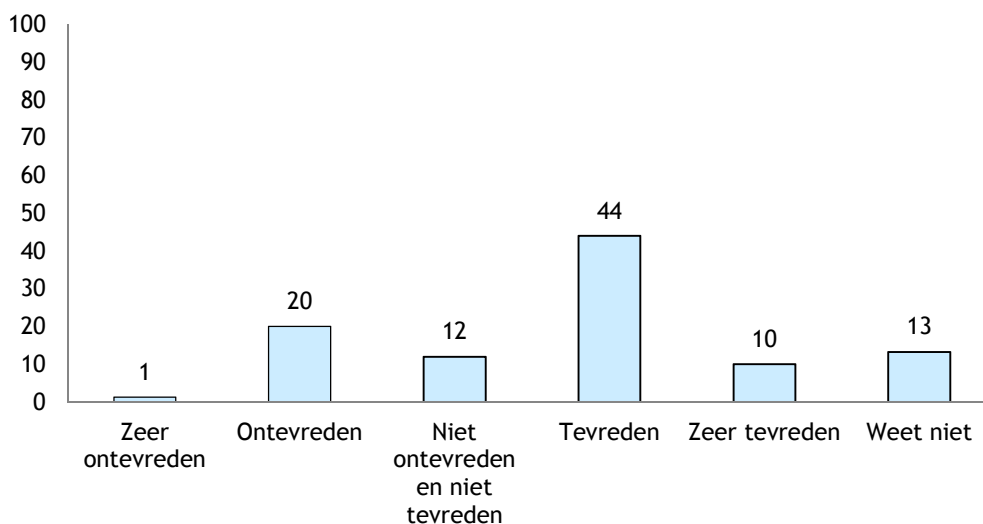
Figuur 4.7 Vertrouwen van inwoners van Oranje in de politie, in % (N=75)

Tevredenheid over functioneren politie

Van de 75 inwoners zegt 54% (zeer) tevreden te zijn over het functioneren van de politie in Oranje, terwijl 21% (zeer) ontevreden is over het functioneren van de politie (figuur 4.8). Ook zijn er inwoners die een neutraal antwoord geven. Het gaat om 12% van de inwoners.

Figuur 4.8 Tevredenheid van de inwoners van Oranje over het totale functioneren van de politie in Oranje waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid, in % (N=75)

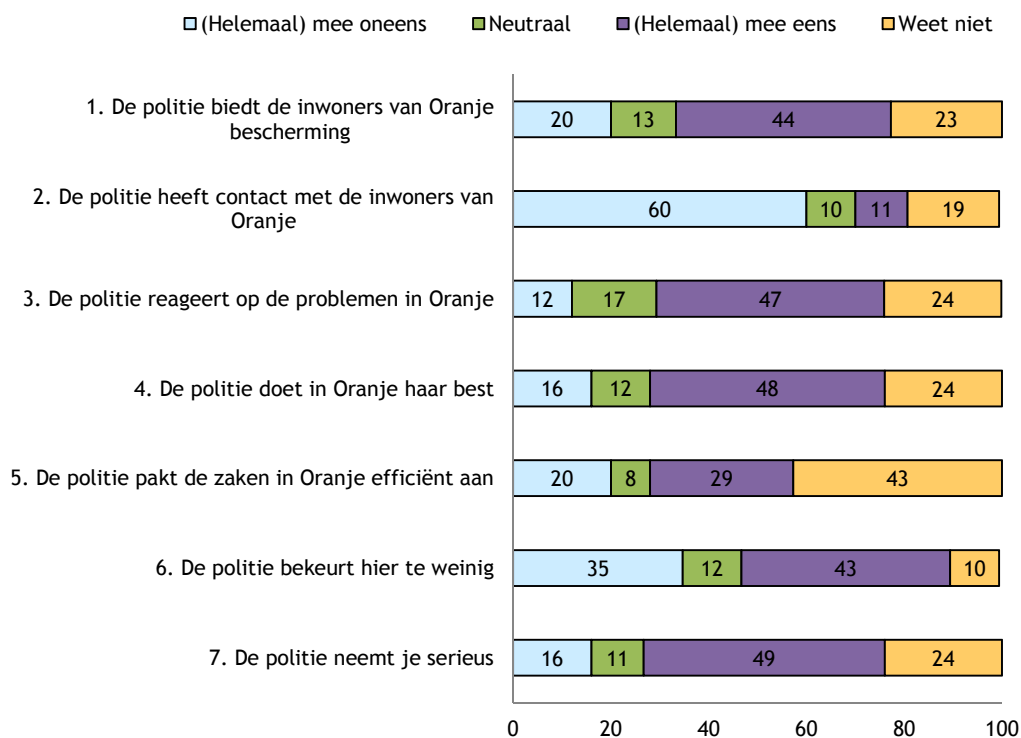
Aan de inwoners zijn vervolgens zeven stellingen voorgelegd over het functioneren van de politie in Oranje. Met de stellingen dat de politie de inwoners bescherming biedt, dat zij reageert op problemen in Oranje, dat zij haar best doet in Oranje en dat

de politie je serieus neemt, zijn de meeste inwoners het (helemaal) eens. Het gaat om respectievelijk 44%, 47%, 48% en 49% van de ondervraagde inwoners (figuur 4.9).

Een deel van de inwoners vindt dat de politie meer zou mogen bekeuren. Met de stelling dat de politie te weinig bekeurt is 43% van de inwoners het (helemaal) eens. De meeste inwoners die dit zeggen, vinden dat de politie iets moet doen aan verkeer dat te hard rijdt door het dorp.

Een groot aantal respondenten geeft aan moeite te hebben met het beantwoorden van de stellingen over de politie. Deze inwoners zeggen dat ze de politie maar weinig in het dorp zien. Dit blijkt ook uit het feit dat 60% inwoners het (helemaal) oneens zijn met de stelling dat de politie contact heeft met inwoners van Oranje. Dat de inwoners de politie maar weinig in Oranje zien, komt volgens de inwoners overigens niet doordat de politie haar werk niet goed doet, maar doordat er relatief weinig incidenten in het dorp plaatsvinden.

Figuur 4.9 Antwoorden van inwoners op stellingen over het functioneren van de politie in Oranje, in % (N=75)

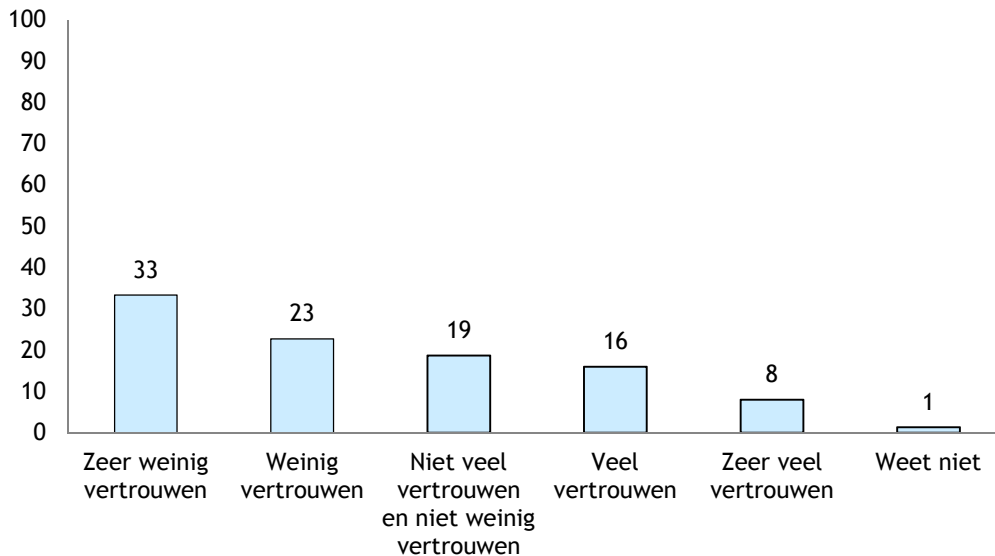

COA

Het percentage van de inwoners dat (zeer) weinig vertrouwen in het COA heeft is 56%, terwijl 24% (zeer) veel vertrouwen in het COA heeft (figuur 4.10). Verder geeft 19% van de inwoners aan dat zij niet veel en niet weinig vertrouwen in het COA hebben.

Over het vertrouwen van de inwoners van Oranje in het COA kan hetzelfde worden gezegd als over het vertrouwen in de gemeente. Door de situatie rondom de komst van het asielzoekerscentrum is een vertrouwensbreuk ontstaan. Ook vinden inwoners dat er vanuit het COA iets gedaan moet worden aan de volle buurtbus, bijvoorbeeld door een lijndienst in te stellen voor de vluchtelingen. Bovendien zou er iets gedaan moeten worden aan de gebrekkige kennis die de vluchtelingen hebben over de verkeersregels, bijvoorbeeld door ze verkeersles te geven, aldus de inwoners.

Figuur 4.10 Vertrouwen van inwoners van Oranje in het COA, in % (N=75)

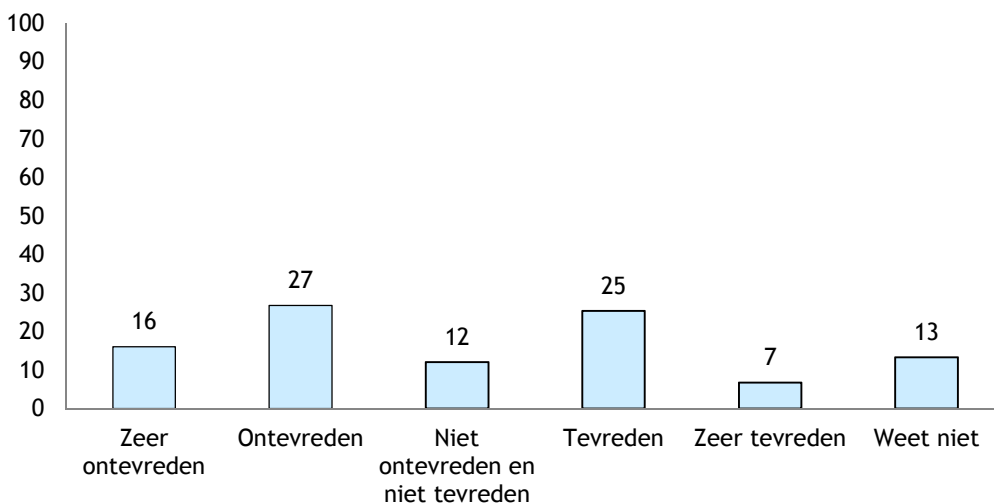

Tevredenheid over functioneren COA

De meningen van de inwoners over het functioneren van het COA in Oranje zijn meer verdeeld. Van de 75 inwoners is 43% (zeer) ontevreden over het functioneren van het COA, terwijl 32% (zeer) tevreden is (figuur 4.11).

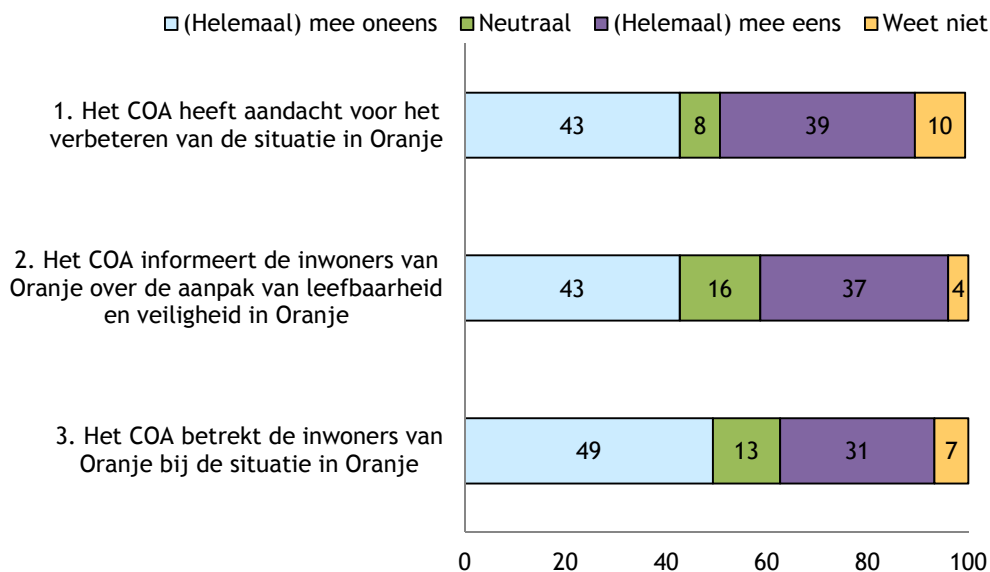
We kunnen dit verklaren aan de hand van de opmerkingen van enkele inwoners. Zij zeggen, dat er vanuit het COA de laatste tijd meer aan bepaalde problemen wordt gedaan. Zo is men een positief over het feit dat het COA, na klachten over de eerste bewoners van het centrum, andere bewoners in het asielzoekerscentrum heeft geplaatst. Een ander positief punt, dat de inwoners noemen, is dat het COA bewakers heeft aangesteld, die zichtbaar zijn in het dorp. Ook de onderzoekers hebben tijdens hun aanwezigheid in het dorp de bewakers veelvuldig gezien.

Figuur 4.11 Tevredenheid van de inwoners van Oranje over het totale functioneren van het COA in Oranje waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid, in % (N=75)

Ook over het functioneren van het COA zijn enkele stellingen voorgelegd aan de inwoners. Met de eerste stelling - dat het COA aandacht heeft voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Oranje - is 43% van de inwoners het (helemaal) oneens, terwijl 39% het er (helemaal) mee eens is (figuur 4.12). Door eveneens 43% van de inwoners wordt aangegeven dat ze het (helemaal) oneens zijn met de stelling dat het COA de inwoners goed informeert, terwijl 37% zegt het (helemaal) eens te zijn met de stelling. Met de stelling dat de inwoner door het COA worden betrokken bij de aanpak van leefbaarheid en veilig is 49% het (helemaal) oneens, terwijl het percentage inwoners dat het er (helemaal) mee eens is 31% bedraagt.

Figuur 4.12 Antwoorden van inwoners op stellingen over het functioneren van het COA in Oranje, in % (N=75)

5. CONCLUSIES

In dit laatste hoofdstuk worden puntsgewijs de belangrijkste resultaten van het leefbaarheidsonderzoek in Oranje besproken. Om de probleemstelling te beantwoorden zijn diverse onderzoeksactiviteiten in Oranje uitgevoerd. Zo zijn 75 interviews met de inwoners van Oranje gehouden en zijn op verschillende locaties in het dorp 72 observaties uitgevoerd. Daarnaast zijn politiecijfers opgevraagd en geanalyseerd.

5.1 Oranje en haar inwoners

Inwoners van Oranje

- Al met al kunnen we zeggen dat de gemiddelde inwoner van Oranje - die heeft deelgenomen aan het onderzoek - een man of vrouw van rond de 50 jaar is met een middelbare opleiding, die al zo'n 25 jaar in Oranje woont. Hij of zij heeft betaald werk (gedaan) en woont samen met een partner met of zonder kinderen.

Sociale cohesie

- Er is in Oranje sprake van een hogere sociale cohesie dan landelijk gemiddeld genomen het geval is. Voor de vier positief geformuleerde stellingen over de andere inwoners van het dorp geldt dat het percentage inwoners dat het hier (helemaal) mee eens is hoger is dan in de Veiligheidsmonitor 2014, terwijl het percentage bij de negatief geformuleerde stelling juist lager is. De inwoners van Oranje scoren met gemiddeld 6,9 dan ook hoger op de sociale cohesie schaal dan de landelijke score van 6,2 uit de Veiligheidsmonitor 2014.
- Daarnaast zegt 24% van de inwoners één keer of vaker te hebben samengewerkt in de afgelopen drie maanden om iets voor het dorp te organiseren.

Wonen in Oranje

- Het merendeel van de inwoners is positief over het aanwezige groen, de mate van rust en het dorps karakter van Oranje.
- Over voldoende plek in de buurtbus zijn de meeste inwoners ambivalent of negatief: 44% geeft aan niet te weten of er voldoende plek in de buurtbus is omdat zij er vrijwel geen gebruik maken, terwijl 45% het (helemaal) oneens is met deze stelling.
- Over het algemeen geven inwoners aan dat ze het prettig wonen vinden in Oranje. Van alle ondervraagde inwoners geeft 60% een acht of hoger voor het wonen in het Oranje, terwijl 8% een onvoldoende geeft. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,5, hetgeen vergelijkbaar is met het cijfer van 7,4 uit de landelijke Veiligheidsmonitor 2014.

Meest positieve aan Oranje

- De rustige omgeving wordt door 51% van de inwoners genoemd als meest positieve aan Oranje. Verder vindt 39% van de inwoners het meest positieve dat je in het dorp de vrijheid hebt om te doen wat je wilt. Het dorp biedt deze inwoners, naar eigen zeggen, de rust en de ruimte om het leven te leiden dat zij willen. De komst van het asielzoekerscentrum in het dorp wordt door 4% van de inwoners als het meest positieve ervaren. Zij zijn trots dat hun gemeenschap bereid is mensen in nood op te vangen.

Meest negatieve aan Oranje

- De komst van het asielzoekerscentrum wordt het vaakst genoemd als meest negatieve aan Oranje. Van de ondervraagde inwoners geeft 29% dit aan. De inwoners zijn verontwaardigd over het feit dat ze te laat zijn ingelicht over de komst van de vluchtelingen en dat het besluit buiten de inwoners om is genomen, terwijl ze daar bij hadden willen - en volgens sommige inwoners ook hadden moeten - worden betrokken.
- Verder wordt de afstand tot voorzieningen als meest negatieve aspect genoemd door 19% van de inwoners.
- Daarnaast zegt 17% van de inwoners dat zij de verdeeldheid onder de inwoners van Oranje als het meest negatieve van het dorp ervaren. Door de komst van het asielzoekerscentrum zijn groepen ontstaan voor en tegen het verblijf van de vluchtelingen.

Invloed verblijf vluchtelingen op de leefbaarheid

- In Oranje is 56% van de inwoners van mening dat het verblijf van vluchtelingen een negatieve invloed heeft op de leefbaarheid van het dorp, terwijl 8% van de inwoners meent dat dit een positieve invloed heeft. Verder zegt 35% dat het verblijf van de vluchtelingen in hun ogen geen invloed heeft op de leefbaarheid.
- 23% van alle ondervraagde inwoners zeggen dat het drukker in het dorp is geworden sinds het verblijf van de vluchtelingen. Zij zijn voor de rust in Oranje komen wonen of zien dit als een positief aspect van het wonen in het dorp. Zij menen dit te zijn kwijtgeraakt door het verblijf van de vluchtelingen of vrezende het in de toekomst kwijt te raken.
- Verder zegt 21% van alle inwoners dat door het verblijf van vluchtelingen het straatbeeld is veranderd. De vluchtelingen wijken qua uiterlijk, gedrag, kleding en taal af van wat de inwoners van Oranje gewend zijn. De cultuurverschillen geven deze inwoners een onprettig gevoel.
- Een ander antwoord dat wordt gegeven is dat er onveilige situaties in het dorp zijn ontstaan door het verblijf van de vluchtelingen. Dit wordt door 16% van alle inwoners gezegd. Hiermee wordt voornamelijk de verkeersveiligheid bedoeld.
- Ook zijn er inwoners die zeggen dat ze zich sinds het verblijf van de vluchtelingen onveiliger zijn gaan voelen en dat er meer lawaai is (respectievelijk 15% en 13%). Eveneens 13% geeft aan dat hun privacy in het geding is gekomen, omdat vluchtelingen bij hen naar binnen kijken of het erf op lopen.

- Er zijn ook inwoners die zeggen dat het verblijf van de vluchtelingen een positieve invloed heeft op de leefbaarheid in het dorp. Het gaat om 8% van de inwoners. Zo noemen twee inwoners dat zij de uitwisseling van culturen in het dorp als positief ervaren en geeft een ander aan dat de ondernemers in het dorp profiteren van het verblijf van vluchtelingen.

5.2 Veiligheid

Overlast

- De vijf, volgens inwoners, meest voorkomende vormen van overlast in de afgelopen drie maanden zijn: te hard rijden (89%); rommel op straat (63%); hard praten (45%); rondhangende personen (41%); en harde muziek (31%).

Te hard rijden

- Volgens 89% van de inwoners is er in de afgelopen drie maanden te hard gereden in Oranje. Hiervan zegt 40% van de inwoners veel overlast te ervaren. Deze percentages liggen beduidend hoger dan bij de Veiligheidsmonitor 2014, waar 71% aangeeft dat te hard rijden voorkomt (in de eigen buurt) en 21% hiervan veel overlast ervaart.
- Er wordt volgens de inwoners de hele dag door te hard gereden, maar de piek ligt in de ochtend- en avonduren. De meeste inwoners zeggen dat het zowel de inwoners van Oranje zelf als mensen van buiten Oranje zijn die te hard rijden.
- De antwoorden van de inwoners worden ondersteund door de observaties. Te hard rijden is van alle vormen door ons het vaakst waargenomen. In 24% van de observaties werd er door ten minste één gemotoriseerd voertuig te hard gereden. Het harde rijden vindt voornamelijk plaats op de doorlopende weg, die in het midden van het dorp wordt onderbroken door een brug. Weggebruikers lijken pas laat voor deze brug af te remmen.
- Door de combinatie van de smalle weg, het aantal grote landbouwvoertuigen dat door het dorp rijdt en het gebrek aan kennis van de verkeersregels bij de bewoners van het asielzoekerscentrum is hier sprake van veiligheidsrisico's.

Rommel op straat

- Volgens 63% van de geïnterviewde inwoners is het in de afgelopen drie maanden wel eens voorgekomen dat er rommel op straat ligt. 13% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren. Deze percentages zijn hoger dan die in de Veiligheidsmonitor 2014, waar 54% aangeeft dat rommel op straat voorkomt en 6% hiervan veel overlast ervaart.
- Het gaat volgens inwoners met name om zwerfafval, zoals blikjes en boterhamzakjes, die langs de doorlopende weg en naast het kanaal worden neergegooid. Wanneer we vragen wie dit veroorzaakt noemt 36% van de inwoners van Oranje de bewoners van het asielzoekerscentrum. 28% geeft aan zelf te hebben gezien dat het vluchtelingen zijn die de rommel op straat gooien.

- De observaties kunnen het beeld van de inwoners van Oranje niet bevestigen. Gedurende het observeren is geen enkele keer waargenomen dat iemand rommel op straat gooide.

Hard praten

- In de afgelopen drie maanden is hard praten volgens 45% van alle inwoners voorgekomen. 15% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren. Van alle inwoners noemt 34% de bewoners van het asielzoekerscentrum als diegenen die hard praten. Tijdens de observaties hebben we twee keer (3%) waargenomen dat er hard werd gepraat. Het betrof in beide gevallen bewoners van het asielzoekerscentrum. In het ene geval ging het om een hard pratende beller en in het andere geval om een discussie die werd gevoerd in de openbare ruimte.

Rondhangende personen

- Van de ondervraagde inwoners van Oranje geeft 41% aan dat het in de afgelopen drie maanden is voorgekomen dat er personen rondhangen in het dorp. Hiervan zegt 5% veel overlast te hebben ervaren. Van alle inwoners zegt 41% dat het onder andere de vluchtelingen zijn die in het dorp rondhangen. We hebben dit tijdens de observaties vier keer (6%) waargenomen. In totaal ging het om 11 personen, waarvan 10 bewoners van het asielzoekerscentrum.

Harde muziek

- Verder zegt 31% van de geïnterviewde inwoners dat het in de afgelopen drie maanden is voorgekomen dat er harde muziek werd (af)gespeeld. 7% zegt hiervan veel overlast te hebben ervaren. Volgens 27% van alle inwoners komt dit voornamelijk door andere inwoners van het dorp. Tijdens de observaties hebben wij dit echter geen enkele keer waargenomen.

(On)veiligheid

- In Oranje heeft 21% (16 inwoners) zich wel eens onveilig gevoeld in de afgelopen drie maanden, waarvan 4% vaak. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de Veiligheidsmonitor 2014. Daarin voelt 18% zich wel eens onveilig in de eigen buurt en voelt 2% zich vaak onveilig.
- De voornaamste reden dat deze 16 inwoners zich onveilig voelen in Oranje is het feit dat er vluchtelingen verblijven. Van de 16 geven 15 inwoners dit antwoord. Van de 15 inwoners die dit als reden voor hun onveiligheidsgevoelens noemen, zeggen 13 dat dit te maken heeft met hun onwetendheid over de cultuur van de vluchtelingen.
- Het rapportcijfer dat de inwoners van Oranje geven voor de veiligheid in hun dorp is relatief hoog. Van de inwoners geeft 91% van de inwoners een voldoende, terwijl 8% een onvoldoende geeft. Het gemiddelde cijfer is een 7,6, terwijl het gemiddelde rapportcijfer uit de Veiligheids-monitor 2014 een 7,2 bedraagt.

Slachtofferschap

- Het aantal inwoners van Oranje dat slachtoffer is geweest van een misdrijf is relatief gering. Van de ondervraagde inwoners geeft 97% aan geen slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf in de afgelopen drie maanden. Er zijn twee (3%) inwoners die wel slachtoffer zijn geweest. In het eerste geval gaat om vernieling aan de woning in de avonduren. In het andere geval gaat het om vermeende (seksuele) intimidatie.
- Gedurende de observaties hebben wij geen enkele keer waargenomen dat iemand slachtoffer werd van een misdrijf.

5.3 Vertrouwen

Vertrouwen in personen

- Over het algemeen hebben de inwoners van Oranje vertrouwen in de andere inwoners. Van de ondervraagde inwoners geeft 74% aan dat zij (zeer) veel vertrouwen in de andere bewoners hebben, terwijl 5% van de inwoners (zeer) weinig vertrouwen in de andere bewoners heeft.
- Ook uit de antwoorden op een zestal stellingen blijkt dat er over het algemeen veel vertrouwen is in de andere inwoners. Zo geeft 83% aan dat de kans groot is dat andere inwoners hen ergens mee helpen, zegt 56% dat zij de andere inwoners van Oranje vertrouwen en geeft eveneens 76% aan dat zij zich thuis voelen bij de andere inwoners.
- Van de inwoners heeft 43% (zeer) veel vertrouwen in de bewoners van het asielzoekerscentrum, terwijl 13% (zeer) weinig vertrouwen in de bewoners heeft.

Vertrouwen in instanties

Gemeente

- Het vertrouwen van de inwoners van Oranje in de gemeente is lager. Van alle ondervraagde inwoners geeft 53% aan (zeer) weinig vertrouwen in de gemeente te hebben, terwijl 15% van de inwoners (zeer) veel vertrouwen in de gemeente heeft.
- Bij deze vraag geven veel inwoners aan dat ze niet te spreken zijn over de gang van zaken rond de komst van het asielzoekerscentrum. Het zit deze inwoners niet zozeer dwars dat het asielzoekerscentrum er is gekomen, maar wel dat zij - in hun ogen - te laat zijn geïnformeerd en niet betrokken zijn bij de besluitvorming. Enkele inwoners geven aan dat dit incident heeft geleid tot een vertrouwensbreuk met de gemeente. Er wordt echter ook door enkele inwoners opgemerkt dat de gemeente de laatste tijd meer aandacht besteedt aan de situatie in hun dorp en dat ze dit waarderen.
- Van de inwoners van Oranje is 40% (zeer) ontevreden over het functioneren van de gemeente in hun dorp. Daarentegen is 15% juist (zeer) tevreden over het functioneren van de gemeente. Deze percentages wijken duidelijk af van die in de landelijke Veiligheidsmonitor 2014. Daarin is 12% (zeer) ontevreden over het functioneren van de gemeente, terwijl 38% (zeer) tevreden is.

Politie

- Met het vertrouwen in de politie is het beter gesteld dan met dat in de gemeente. Van de ondervraagde inwoners heeft 48% (zeer) veel vertrouwen in de politie, terwijl 27% van de inwoners (zeer) weinig vertrouwen in de politie heeft.
- Dat de inwoners relatief veel vertrouwen hebben in de politie zien we terug in de tevredenheid over het functioneren van de politie; 54% zegt daar (zeer) tevreden over te zijn. Voor 21% van de inwoners geldt dat zij (zeer) ontevreden zijn over het functioneren van de politie. Wel vindt 43% dat de politie te weinig bekeurt.
- Veel inwoners geven aan moeite te hebben met het beantwoorden van de stellingen over de politie. Deze inwoners zeggen dat ze de politie maar weinig zien in het dorp. Dit blijkt ook uit het feit dat 60% het (helemaal) oneens is met de stelling dat de politie contact heeft met inwoners van Oranje. Dat komt overigens mede doordat er relatief weinig incidenten in het dorp plaatsvinden.

COA

- Het vertrouwen dat de inwoners van Oranje in het COA hebben is relatief het laagst. Van de inwoners heeft 56% (zeer) weinig vertrouwen in het COA, terwijl 24% juist (zeer) veel vertrouwen in het COA heeft. Hierover kan hetzelfde worden gezegd als over het vertrouwen in de gemeente. Door de wijze waarop het asielzoekerscentrum er is gekomen, is er een vertrouwensbreuk ontstaan. Ook vinden de inwoners dat er vanuit het COA iets gedaan moet worden aan de volle buurtbus en de gevaarlijke situaties met vluchtelingen in het verkeer.
- Over het functioneren van het COA in Oranje zijn de inwoners minder negatief: 43% is (zeer) ontevreden over het functioneren van het COA, terwijl 32% (zeer) tevreden is. Enkele inwoners zeggen, dat er vanuit het COA de laatste tijd meer aan bepaalde problemen wordt gedaan. Zo is men positief over het feit dat het COA, na klachten over de eerste bewoners van het centrum, andere bewoners in het asielzoekerscentrum heeft geplaatst. Een ander positief punt dat de inwoners noemen, is dat het COA bewakers heeft aangesteld, die zichtbaar zijn in het dorp. Ook de onderzoekers hebben tijdens hun aanwezigheid in het dorp de bewakers veelvuldig gezien.

5.4 Aanbevelingen

- Op basis van de interviews met de inwoners van Oranje en onze eigen observaties concluderen we dat er in Oranje sprake is van een verkeersonveilige situatie. Er wordt over het algemeen door auto's en grote landbouwvoertuigen (veel) te hard gereden op de smalle doorlopende weg in Oranje. Het lijkt dan ook zinvol om vaker snelheidscontroles langs deze weg te houden, waardoor automobilisten hun snelheid zullen verminderen. Deze snelheidscontroles zouden bovendien zichtbaar moeten zijn voor de inwoners van Oranje, zodat zij zien dat er iets gedaan wordt aan hetgeen in hun ogen al jaren een groot probleem is. Daarnaast kan worden nagegaan welke verkeersmaatregelen (nog) kunnen worden genomen om de situatie veiliger te maken.

- Bovendien is er een gebrek aan kennis van de verkeersregels bij de bewoners van het asielzoekerscentrum, hetgeen de situatie in Oranje nog onveiliger maakt. Het is raadzaam om de bewoners van het asielzoekerscentrum (meer) les te geven over de verkeersregels in Nederland en hen duidelijk te maken hoe belangrijk het is zich hier ook aan te houden, zowel voor hun eigen veiligheid als die van anderen.
- Er is momenteel te weinig plek in de buurtbus vanwege het aantal vluchtelingen dat in Oranje verblijft. Aanbevolen wordt na te gaan op welke wijze in een beter openbaar vervoer kan worden voorzien.
- Er heerst momenteel verdeeldheid onder de inwoners van Oranje. Door de komst van het asielzoekerscentrum zijn er groepen ontstaan voor en tegen het verblijf van de vluchtelingen. Dat komt de sfeer in het dorp niet ten goede. Bovendien zorgt de onwetendheid bij inwoners over de cultuur van de vluchtelingen voor onveiligheidsgevoelens. Zowel de inwoners van Oranje als de bewoners van het asielzoekerscentrum dienen daarom nader tot elkaar te worden gebracht, bijvoorbeeld door gezamenlijke activiteiten in het dorp te organiseren.
- Door de wijze waarop het asielzoekerscentrum er is gekomen, is een vertrouwensbreuk tussen de inwoners van Oranje enerzijds en de gemeente en het COA anderzijds ontstaan. De inwoners van Oranje zijn in hun ogen te laat ingelicht over de komst van de vluchtelingen en zijn verontwaardigd dat het besluit buiten hen om is genomen. Het initiatief om deze vertrouwensbreuk (verder) te herstellen ligt bij de gemeente en het COA. Zij moeten de inwoners van Oranje actief blijven informeren over en betrekken bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in het dorp in relatie tot het verblijf van vluchtelingen op het Recreatiepark Oranje.

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres

Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:	Kantoor Rotterdam:
St. Jansstraat 2C	Goudsesingel 68
Telefoon 050 - 313 40 52	Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 050 - 312 75 26	Fax 010 - 476 83 76

Juni 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TEKST	B. Bieleman, R. Mennes, M. Sijtsma, J. Snippe
OPDRACHTGEVER	Regiegroep Oranje
OPMAAK	M. Haaijer
OMSLAG	E. Cusiel
DRUK	Copy-Copy Groningen
ISBN	978 90 8874 197 5